

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:		Felelős szerkesztő:	Kiadó laptulajdonos:	== Egyesszám ára 4 fillér. ==
Helyben: Negyedévre	3 korona.	Rudnyánszky Gyula.	László József.	Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Egész évre	12 "			Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon 275
Vidéken: Negyedévre	5 "			
Egész évre	20 "			

Debrecen vendégei.

Az ország közgazdasági vezérkara.
A Szabadság számára írta:
Szávay Gyula.

— szept. 14.

Üdvözetünk száll hozzátok, szeretett vendégeink, kiket messze földről, az égtáj minden sugarából ide hozott a barátság és hivatás-szeretet.

Találkozástok országos szemmel nézve: esemény — s a mi szempontunkból: ezenkívül oly kitüntetés, melyért forró szívvvel mondunk köszönetet.

A bizonytalanság szürke fellegei tedik körös-körül egünket; milliók nézik nem kíváncsisággal, hanem az életösztön fürkésző aggodalmával a várva-várt jeleket, melyek a jövő-döböl elárulnak valamit.

E nagy bizonytalanságba egy bizonyosságot hoz belé a mai nap: azt, hogy akikre a nemzet kenyérkereső munkájának vezetése bízva van, helytálló és éber emberek, kiket egybeforraszt a kötelességek tudata s a férfiak között kifejlődő mély, komoly szeretet.

Ha számot tesz az igaz ma-

gyar gondolkodás, a magyar érzés, a fajszeretet és az őszinte igazmondás ereje, ha számot tesz mindez mindenkoron és különösen ma: akkor Debrecen most maga Magyarország s épen csak az hiányozhatt belőle, hogy szent István koronájának minden része elküldje ide kiválasztott embereit s ezek a gondolatban, érzésben vérrokonaink beleolvadjanak az ősmagyar véru Debrecenbe ma. A királyi kormány kereskedelmi minisztere helyezkedik élére a diszes országos társaságnak s ezzel a maga igazi diszhelyét foglalja ama legjobbak között, kik a vezér mély megfontolásaihoz, felelős nagy elhatározásaihoz, becsületes tudásukkal az elemi jelentések anyagát adják.

Üdvözet és dicséret érte néki s legyen egyben bizonyos: hogy hívebb és őszintébb munkatársak közé nem jöhetett volna és hogy megjelenésében, érintkezésében kitüntetés, méltánylást látnak az itt levő férfiak s az általuk képviselt százezrei.

Mellette első munkatársa az államtitkár s az ipari szak vezető

emberei: valóban diszes fővezéri kar, mely a tisztelni való közkatónák között szép látvány is, de okos jelenség is.

Büszkévé teheti Debrecent és ünneplő kamaráját, hogy a meghívott országos társaságnak csorbája, hiánya nincs, ahány kamara a magyar korona területén van, még a horvát-szlavónok is megjelennek a legmagyarabb kamara ünnepén s egységessé, teljessé teszik a szivek és elmék e szép találkozóját.

És azok a rokon-testületek, melyek országos nagy mezőt ölelnek fel szervezetökkel s ugyanazt a munkát végzik kiterjedtebb nagy köreikben, mint a kamarák, — az országos iparegyesület, a gyáriparosok országos szövetsége, a kereskedelmi részvénytársaság, mind valamennyien legkitünőbb embereiket küldték el hozzánk s a tiszteletre és szeretetre méltó rokonság révén az országnak Debrecen asztalánál összegyűlő közgazdasági családjába beleilleszkednek.

A megtiszteltetés hálás és őszinte érzetével üdvözljük kedves vendégeinket a mai ünnepen.

VERSEK.

— A Szabadság számára. —
Írta: Rudnyánszky Gyula.

1.

Utolsó vágy.

Szeretnék már félre állni,
Hogy ne lássam: mi történik.
A világot érje bármi,
Az én vágyam: mit se várni,
Csak alunni, elpihenni ezer évig.

Hisz' az ember itt a földön
Oly hiába szenved, érez;
A napot ha vígan töltöm,
Mi a máé, ma elköltöm,
Mennyi meddő küzdelemnél többet ér ez!

Egy arasznyi a mi létünk
S ezt nevezzük végtelennek;
Akiért ma lánggal égünk,
Holnap az már ellenségünk —
Elveink is mint az árnyak jönnek-mennek.

Gyarló minden alkotásunk,
A hiúság délibábja:
És hogy semmit jól ne lássunk,
A homokba gödröt ásunk
És virágot, lombot festünk száraz ágra.

A nagy eszmék, boldog álmok
Elfonnyadnak, mint a rózsák;
A leghívebb szív lesz álnok,
Le kell buknom, ha fön szállok, —
A világon örök csak a mulandóság.

Kiesi fényhez nagy az árnyék;
Z-ét kiáltoz, aki A-t hall:
Hát biz' én csak jobban járnék,
Ha nyugodtan félre állnék,
Hogy az élet ne taposson rajtam átal.

De hiába! az a sorsom,
Hogy lobogjak, égjek egyre,
Hogy az élet rám taposson,
Szél kergessen, zápor mosson,
S mélybe hulljak, ha fölértem már a [hegyre.

Kéjes láza, dalforrása
Nem apad ki e kebelnek,
Amíg egyszer — szállni vágyva,
Durva kő lesz testem ágya,
Szirtok alján összetörve, halva lelnék.

2.

Mi a költő hivatása?

Az a költő hivatása:
A hibát, bünt meg ne lássa;
Ha meglátja, elhallgassa,
Aranyfénybe takargassa;
Nemzetét csak magasztalja,
Csupa színméz, semmi alja.

Bárha meddő a valóság:
Dalaiban piros rózsák
Bokrétáját kötözzesse;
Üde illat szálljon messze
S meg ne tudja távol senki.
Hogy kopár föld bővét zengi.

A kamara ünnepe.

— szeptember 14.

Szép napja, nevezetes ünnepe van ma Debrecen város vendéglátó falai közt a kereskedelmi és iparkamarának, mely megérte azt, hogy saját palotájába költözhetett.

A diszes új házat miniszter avatja föl és a székházavatató ünnepen részt vesznek az ország összes kamarái.

Országos gyűlést máshol is tartottak már, ez a mai a hatodik gyűlésük; de még egyikén sem jelentek meg ily teljes számmal.

Fölötte örvendünk, hogy éppen Debrecen az első város, ahová minden kamara elküldte képviselőit. De még nagyobb a mi örömünk azért, hogy a debreceni székház felavatása után a kamarák országos gyűlése a szakszerű kérdéseken kívül két olyan ügyet is tárgyal, amely kell, hogy minden igaz magyart lelke mélyéig érdekeljen.

A komoly tárgyalások során ugyan is a legelső az ország gazdasági önállóságának kérdése. Ennek előadója doktor Szentpály István, a miskolci kamara titkára, aki azt javasolja, hogy mondja ki a kamarai országos gyűlés, hogy Magyarország érdekében szükségesnek tartja az önálló vámterületnek az 1907-ik év végevel leendő életbeléptetését.

A másik nevezetes előadói javaslat Huzella Gyuláé, a nagyváradi kamara elnöke, a ki a vidéki központok megerősítése mellett száll síkra. Nagy tudással halmozza össze a megdöbbentő adatokat arról, hogy a főváros a vidék rovására növekedett mesterségesen nagygyá s keresi a módot és eszközöket arra, hogy a fővárosnak ezt a zsarnoki uralmát megdöntsük és a vidéket minden erőnkkel visszahelyezzük jogaiba.

A tárgyalások sorrendjén ez a két pont Debrecenre tereli az egész ország figyelmét.

Nem kételkedünk benne, hogy az ország összes kamarái egyhangu határo-

Mikor önzés elvet árul:
Ne daloljon ő a máru!
Ott a nagy múlt száz példája,
Sugárát köd el nem állja;
Népe, mig lenn csupa sár van,
Fürödjék a napsugárban.

Látva törpe nemzedéket,
Melyet szűgyen, vád nem éget:
Ne a koresot kisebbitse,
A dicsőket dicsőitse,
Akik immár régen holtak,
De a dalra méltók voltak.

Hogyha szennyes a közélet,
Az aranyfűst szerteszedt,
Csak a pernye feketéllik
És iszapban állunk félig:
Az a költő hivatása,
Hogy csak álma fényét lássa.

És dalát ha elzengette
S lelkesülnek már felette,
Akkor aztán félre állhat,
Hogy kisírja, ami bánat —
S valahol a rengetegben
Szíve titkon megrepedjen.

zattal az önálló vámterület mellé sorakoznak. Azt is bizonyosra vesszük, hogy a dédelgetett fővárossal szemben a vidék érdekeinek jogos előrenyomulását bőlesen, lelkesen segíteni fogják. A magyar nemzet hálája kíséri őket ezért.

De az országos gyűlés többi pontja is mind olyan, hogy becsületére válik a kamarák testületének. Látszik, hogy nem csupán ünnepi lakomára jöttek ide, hanem azért is, hogy kibontsák eszméik, nézeteik, hasznos javaslataik lobogóját a köz javára.

A székházavatás diszes alkalom, melyet Láng Lajos miniszter megjelenése még nevezetesebbé tesz; az is följegyzésre méltó, hogy megnyílik a mai nappal a kerületi iparmuzeum Debrecenben; de mindezek fölé emelkedik annak jelentősége, hogy Debrecen a nemzet legfontosabb érdekeinek szolgálatára szövetkezett összes kamarákkal láthatja együtt. A mai napon legyen áldás és a debreceni munka gyümölcsét élvezze az egész ország!

(Az ünnepi sorrend.)

A kamara ünnepeinek sorrendje a következő: Vasárnap, szept. 14.

1. A miniszter érkezése. Láng Lajos kereskedelemügyi miniszter és báró Wickenburg Márk államtitkár reggel félkilenckor érkeznek. A vasutnál várják s fogadják őket Puky Gyula főispán, Komlóssy Arthur h. polgármester és a kamara küldöttsége. A miniszter egyenesen a megyeház elé hajtat.

2. Ünnepi közgyűlés. (A kamara dísztermében.)

a) Szabó Kálmán kamarai elnök üdvözlö a kereskedelemügyi minisztert és kíséretét.

b) A miniszter válaszol s átveszi a díszgyűlés elnökségét.

c) Szávay Gyula titkár ismerteti a kamara életét s a székházépítés adatait.

d) Üdvözletek.

e) Serly Ede az ipari szakosztály elnöke felkéri a minisztert a kerületi iparmuzeum megnyitására. A muzeum megtekintése, a díszgyűlés egyidejű be-
zárásával.

3. Társas-ebéd. Déli 1 órakor a Bika-szálló dísztermében.

4. Látogatások. Délután 4 órakor az ipartestület, félőtkor a kereskedelmi-társulat meglátogatása.

5. Az országos gyűlés megnyitása. Délután fél 6 órakor Szabó Kálmán kamarai elnök megnyitja a kamarák országos gyűlését. Alakulás és tárgyalások.

6. Vacsora. Este fél 9 órakor az Angol Királynő-höz címzett szálló nagy termében.

Hétfő, szeptember 15. A kamarák országos gyűlése. Reggel 8-tól 11-ig a kereskedelmi és iparkamarák VI. országos gyűlésének tolytatása a debreceni kamara tanácstermében.

Napirend. 1. Az országos gazdaság önállósága: dr. Szentpály István, Miskolc. 2. A megrendelési (1900. XXV.) törvény: dr. Marschall Lajos, Arad. 3. Kivitelünk fejlesztése és tarifáink: Szántó Győző Debrecen. 4. A vidéki központok megerősítése: dr. Huzella Gyula Nagy-Várád. 5. Iparfejlesztési kérdések: a) A kisipar: Kulinyi Zsigmond, Szeged. b) A nagyipar: dr. Sarkadi Lajos, Nagy-Várád. 6. Indítványok. (Dr. Horváth János javaslata a szövetkezetekről, dr. Maislis Mór javaslata az országos védjegyről: Szávay Gyula, Debrecen. 7. Kamarai belső ügyek: a) A szakirodalmi alap: Kulinyi Zsigmond, Szeged; b) Portómentesség: dr. Gámán József, Ko-

lozsvár; c) A törzskönyvezés: Szávay Gyula, Debrecen.

Elutazás. D. e. 11 órakor a debreceni kereskedelmi társulat szíves vendéglátásával villásreggeli a vasuti pályaudvaron, 12 óra 17 perckor elutazás Máramaros-Szigetre. Megérkezés d. u. 4 óra 44 perckor. Elszállásolás után a város és italtelepek megtekintése, este színházi diszeloadás, társas vacsora a koronában.

Kedd, szept. 16.

A máramarosi kirándulás. Reggel 6 órakor kirándulás kocsikon Akna-Szlatinára a sóbányához. Fél 9-kor villásreggeli Sziget-Kamarán. (Vendéglátó gazda a Magyar kir. Sójövedék vezérügynöksége.) A kamarai só-öröl malom és áll. fűrésztelepek megtekintése. Kocsi-kirándulás Erdészvölgybe, megboldogult Rudolf trónörökös vadászkastélyához. Tovább utazás Nagy Boeszkóra, a Klotild vegyigár megtekintése. Vissza utazás a M. á. v. vonalán Máramaros-Szigetre. Déli 1 órakor társasbéd M.-Szigeten a Koronában. D. u. 3 óra 52 perckor hazautazás.

A kerületi iparmuzeum.

— szeptember 14.

A mai napon Láng Lajos miniszter megnyitja a kerületi iparmuzeumot, mely a debreceni kereskedelmi és iparkamarának igen figyelemre méltó, szükséges és hasznos alkotása.

Ez az iparmuzeum mint kiállítás is fölötte szemrevaló. De sokkal nevezetesebb az a jelentősége és rendeltetése, amelyért azt kamaránk szervezte, berendezte.

A debreceni kamara területe a legnagyobb az országban. Ide tartozik a szinmagyar járság mely a máramarosi havasok ruténja; ide a hortobágyi csikós nép, valamint a beregi lengyel. Es ezen a nagy területen sok ezer kéz dolgozik, van gyári és házi ipar; szinte csoda, milyen gazdag!

Mindaz a sok kincs pedig ugyszólván el volt rejtve, csak a beavatottak tudták, mennyi mindenféle készül Szolnoktól Ungvárig a debreceni kamara területén.

A mi mostanáig félig rejtve virágozott s ezer meg ezer magyarnak adott kenyert, mindazt a gyári és házi ipari terméket összegyűjtötték most a debreceni iparmuzeumba.

Tágas, szép, világos terem az iparmuzeum helyisége a kamara földszintjének udvari részében.

A muzeum első látásra tarka színével, sokféleségével valóságos iparkiállítás.

A terem közepén négy kupfedelű üvegszekrény áll. Ezek közül a két elsőben látható mindaz, amit a kamara területén a föld terem. Só és agyag, máramarosi kőzetek és ásványok csilognak az első szekrényben. A másodikban a szatmármegyei föld kiásott kincsei ragyognak.

A harmadik és negyedik szekrény ipartermékekkel van teli. Ott láthatók a Falk Lajos, mellette a Stern József és testvére kefégyárának izléses keféi százféle változatban. Veréb Lajos debreceni zárgyáros remek zárai mellé a m.-szigeti első magyar ónacél áru gyár készítményei kerültek.

Szépen összeférnek még az üvegek alatt Gasparik Antal debreceni óraműves óraszerkezet-részei, Kádár János késszemester remekbe csiszolt pengéi, Dá-

vidhazy Kálmán könyvkötési munkái a Nagy András keztyűgyáros finom keztyűivel.

A falak mentén jobbra a máramarosi házi ipar szebbnél szebb termékei vannak egy csoportban, Magyaros szövésű függönyök, fonott katrincák, fehér szőnyegek, bolyhos kék-fehér kockájú takarók, kosarak, faragott faművek, kanalak, kerti székek. — mind szegény emberek csinálta szép dolgok!

Mellettük ketyeg a Gasparik-féle nagy lábas óra.

Az ajtó mellett balra Julov Lajos borsajtató gépe látható, azután emelő nyomó és fecskendező házi, községi meg gazdasági kutszivattyu.

Következik a terebes-fehérpataki táblaüvegyár kiállítása. Akkora táblák nem fértek volna el, minőket egy-egy kávéház ablaka fitogtat; hát összegöngyölték az üveget hatalmas üveg-furulyává, így áll ott egy sereg, nemzeti szín szalagos ékességben.

Távolabb a sarokban egész tetőig emelkedik a gyertyánligeti állami vasgyár gyűjteményes kupja, csupa merő házi és gazdasági vasszerszámokból.

A két ablak közt fehérlik Sohler István hajdunánási kalapgyáros sokféle szalma-műve. No lám milyen takaros uri kalapok, pedig nem Angliából, hanem Hajdu-Nánásról valók! Vizes-üveg tálcák, kulacs borítók, képrámák, kézimunka kosarak, újságtartók mind magyar kéz simogatta magyar szalmából.

A szögletben áll a hortobágyi csikós teljes csikós-fölszereléssel. Pörge kalap a fején, cifra szűr a vállán, melynek rózsái alól kikandikál a cifra karikás meg az ennél is cifrább dohányszakó. Mellette a nyeregkápa, a lószerszám meg a pányvás kötél. Ez az a holmi, amit az amerikai egyesült államok elnökének akartak elküldeni. Jobb, hogy itthon maradt, hadd őrizze hűsége a legény a muzeum annyi drágaságát!

Itt kezdődik a nagy üveges pole, földszintjén a gyári és ipari termékek csodáival, odafönt pedig a házi ipar remekeivel.

Jó étvágyat kíván a Vidoni testvérek debreceni szalámijának egy pár hatalmas rudja. Nyomban az István gözmalom könyvbe rótt története, telepének színes képe, gabonája, lisztje, daraja sorakozik az ennivaló mellé. Majd Konrád János, Bódog Gyula és Szentessy Ferencné mézeskalácsosok mézes bábjai, szívei, viasztekeresei illatoznak a sorban.

Erős ellentét utána a debreceni szappangyárosok társaságának készítményeiből egyberótt szappan-vár.

Közepén a téli fűtő helyét egy pompás almáriom takarja el, a Schvare Vilmos udvari butorgyárnak karesu, divatos, izléses alkotása.

A folytatás im ez.

Halász János és társai kötő, szövő és harisnygyárának tarka-barkasága mellett a debreceni műhímzés tündér-ujjaktól varrott pókháló remekei állnak. Leheletszerű édes könnyüség, kívánatos kelengye bájos tárgyai. Kardos László állította ki a pár lépéssel odább látható párna-hímzésekkel együtt, melyeken még halva feküdni is jól esnek, olyan szépek.

Debreceni paszományos és zsinór-művek következnek Bányai József és Svare Armin kiállításában. Az ember szinte el sem akarja hinni, hogy ezek a bojtok, rojtok, vitézkötések, aranyszáru átalvetők, selyemhálók, sujtások mind idehaza készültek a Basahalmán belül.

Tanulságos az első debreceni fész-

gyár gyűjteménye is. Itt látható, hogyan lesz a nyers ökörszaruból finom fogas fésű. Az egyszerű csont mellett ragyog a békateknő héja, fent pedig a hatalmas vadász kürt öble fölé szarufogas emelkedik.

Hogyan lesz a fából Emke-gyújtó? mutatja a Freyer és Froszt beregmegei alsó-hraboniceai hordódugó és gyújtószálka gyárosok kiállítása. Ecetgyártáshoz való bükkfaforgács, sörtisztítő hánés is készül itten.

Terpeszkednek föntebb a ferencvölgyi (máramarosi) üvegyár öblös házi üvegei; valamint ezen a soron láthatók Irsai és társa nyiregyházai vasöntő, Rényi Árpád szatmármegyei zelestyei üvegyáros és Lamarche Albert nagy-károlyi parketgyáros egymástól különböző, de a magyar ipart dícsérő termékei.

Szálljon innen szemünk a felső polcokra, közelebb az éghez!

Ez a rész a kerületi iparmuzeum valódi ékessége. Mind csupa házi ipari termék, szegény falusi emberek, Amerikába ki nem vándorolt hű magyarok kezemunkája. S egyik szebb a másiknál! Kiki megtalálhatja itt, amit keres és gyönyörűség látni ezeket a pompás dolgokat! Kezdődik a sor Bereg, Ugoesa, Jász-Kun-szolnok házi agyagiparának és magyar majolika-edényeinek bemutatásával. A legegyszerűbb filléres cseréptányértól a legpompásabb formájú magyar majolika kanesóig mindenféle van itt, igazán gazdag, költői, magyaros zamatu változatokban. Mezőtur és Kunszentmárton népének dícsősége ragyog felénk s eltelik a magyar szív édes, boldog álmodozással.

Erre felé huzódik tovább a debrecenvidéki és hortobágyi népipar sok apró-cseprő különlegessége, pipa, furulya, karikás, kulacs és a többi, amiket Mendelovics Lajos gyűjtött össze.

A szatmármegyei gyékényszövés s a nagybányai házi ipar hasonló szépen vonulnak elénk. A felső szögletben huzódnak meg szerényen a hajdumegyei házi ipar szalmakalapjai. Ezek már-már ritkaságok, kiszorítja őket a hajdunánási gyár.

Elandalodik a néző s szinte látja, mint gyérül a kis ház előtt, az eresz alatt szalmát fonó lányok, asszonyok sora. A gyárban többet keresnek; de hej! hol a régi jó idők, mikor szabad ég alatt dalolva, mesélgetés közben fonogatták a magyar földben gyökeredzett szalmaszálakat.

A muzeum még egyebekben is gazdag. Szabó Kálmán ügyes találmányu szőlő és gyümölcs szállító kosarai után az ugoesai, beregi és máramarosi kosárfonás termékei következnek. Ne feledkezzünk meg Mikolics Ferenc dobrácsapáti szövő ipartelepének kiállításáról és a Kepes-testvérek színérváraljai sirkőgyárosok gyűjteményéről sem.

Bátor ezt a sétat éppen nem helyes sirkővel végezni. Hiszen ez a muzeum inkább a feltámadást jelképezi, a magyar ipar föltámadását.

Pompás alkalom ez, hogy a vevő s az előállító itt könnyen érintkezzenek egymásra találjon.

Isten áldása legyen ezen az iparmuzeumon és érezze az áldást százszorosan a kerület házi ipart űző népe!

A pozsonyi kiállításról.

A Szabadság számára írta: Ifj. Rácz Lajos.

Untig olvashatta közönségünk, milyen ünnepekkel nyitották meg az űs koronázó városban második országos mezőgazdasági kiállításunkat. Valamint az első nap szétröppent az a frázis: még ilyen agrár-kiállítás Magyarországon nem volt! Frázisok korát éljük, nem csoda, ha ezt még számtalan más frázis követi a lapokban, telecícomázzák a kongresszusok problémáit is olesó szövirágokkal. E frázisok mellett még csak annak jut nagyobb szerep, hogy a kiállítási pezsgő, boros, sörös pavilionokról és esárdákról csapjanak hűhót.

Csak egyet nem láthatni, hogy a kiállítástól leszűrve adják a tanulságokat, rámutassanak arra, amiből okulhatunk, mert az bizonyos, hogy nemcsak a szemünk elkápráztatására van a kiállítás sok ezer dolga összegyűjtve.

Pedig tanulságokban gazdag ez a kiállítás. Dagadhat a keblünk láttára, mert a magyar földnek űsereje nyilatkozik itt meg, a magyar mezőgazdaság képe oly imponálóan domborodik ki, hogy a külföldi szakemberek első látásra meghajoltak.

Hogy minden további beszéd nélkül rátérjek a kiállítás tanulságaira: elsőnek veszem azt, hogy a statisztika bizonyossága szerint is országunk lakosai háromnegyedénél többet fenntartó mezőgazdaságunk oly erős, oly fejlett alakban jelentkezik, hogy országfenntartó alapnak bátran tekinthetjük továbbra is. Tart-suk meg országunknak agrár-jellegét, melyre predestinálva van, de fejlesszük azt a legintenzivebbé és akkor oly értékessé lesz, hogy az ország fejlődésének biztos alapja lehet örök időnkig. Nem jelent ez persze azt, hogy az ipari érdekeket elhanyagoljuk, sőt ellenkezőleg, az intenzív mezőgazdaságnak létföltétele a fejlett ipar. Ez a második tanulságunk, melyet a kiállítás gazdag mezőgazdasági ipari részeinél szerezhettünk. — Tudjuk, hogy iparunk csak most vetkőzik ki gyermekruhájából, látjuk, hogy a külföld miképpen küzd velünk tulajdon házunkban, de azért máris felemelő látvány a kiállításnak e része, mert látjuk, mire képes iparunk nyersterményeink feldolgozásánál, látjuk, hol nyulik be a külföldi verseny, látjuk tehát, hol van sürgős tennivalónk. Altalában véve itt is megállapítható a magyar közgazdasági érdekek előhaladása. De nehogy e siker pihenésre ingereljen! Mert a magyar mezőgazdasághoz magyar nemzeti iparnak csatolása és így mindkettő felemelése olyan csatatér, amelyen ezer ellenséggel kell küzdenünk és ahol minden elmulasztott lépés, minden elpoesékolt perc nagy veszteséget okozhat!

Következő tanulságunkat a szőlőmivelés és borászat kiállításában szerezzük. Meglátjuk, mi volt az a sokat gunyolt rekonstrukció?!

Immáron nemzeti tulzás nélkül mondhatjuk, hogy a tömérdék csapás által semmivé tett szőlő-kulturánk az öntudatos akció hatása alatt ugy kifejlett, hogy bármelyik külföldi állammal versenyképes. Ehez fűzhetem tanulságul a földmivelésügyi minisztériumnak egy más pavillonban a mezőgazdasági intézmények kiállítását, mely bemutatja, mire képes egy helyes, öntudatos állami beavatkozás az ország közgazdasági élete emelésében.

Okulást adhat a kertészeti és gyümölcsészeti kiállítás is, valamint a mező-

gazdasági termények hatalmas esarnoka, melyek mezőgazdaságunknak dus voltáról tanuskodnak.

A kertészeti kiállításban felhívom a figyelmet a konyhakertészetre, páratlan fejlettségről tanuskodik, de az országban csak elszórt jelenség, egyes cégek eredményei, azonban a nagy többség még mindig nem követi példájukat. Ez az oka, hogy kimutathattuk a multkor: az országunkba bevándorló konyhakertész bolgárok évenként milliókat küldenek haza! Milliókat, melyek itt vannak a mi lábunk előtt, de lusták vagyunk értük hajladozni.

Remélem, hogy e kiállítás rátereli gazdáink figyelmét e kincseket adó foglalkozásra.

Ugyancsak itten láthatjuk, hogy gyümölcsterményeinkből készült konzervek, italok mily kivitelképesek. És mégis mily keservesen foglalkoznak készítésükkel!

Továbbmenve okulást adhatnak a tejgazdasági pavillonok, kivált a szemtermelés helyett intenzívebb állattenyésztésre utalt vidékek gazdáinak, de mindazoknak is, akik tejtermékeiket okszerűen feldolgozni akarják.

Tanulságosak a szövetkezeti eszme elért eredményeinek bemutatásai is. Itten hívom fel debreceni és hajdumegyei gazdáink figyelmét a pozsonyi gazdasági egyesület pavillonára: Megláthatják, mire képes az egyesület, ha nem kell vastag közönnyel küzdenie, hanem lelkes, haladni és tenni vágyó gazdatábor áll a háta mögött. Debrecen, az Alföld mezőgazdasági empórium, tanulhat tőlük, mert nálunk a gazdasági egyesületeknek minden mozgalmánál, melyet a gazdák javára indít, olyan kemény harcra kell vívnia jobbra-balra, mintha csak kárukat akarná.

Közel találjuk Frigyes királyi főherceg külön pavillonját, mely egy mintaszerű tehénistálló, hat *algaui* tehén okszerű tartására, takarmány és tejkamrákkal.

Nemcsak szép látványosság, de értékes is az erdészeti és vadászati pavillon, amelyben a vadászati kiállítás pompája mellett biztatón emelkedik ki csak most fejlődő erdei iparunk, köztük két fenyőmagpergető gyárunk, valamint a faipari kollektívák, erdőtenyésztési, rendezési munkálatok ismertetései.

Sok tanulságot kínál a gépcsoport, melynél láthatják gazdáink, hogy mily sokféle és mily mértékben erőt, időt és pénzt megtakarító gépek állnak rendelkezésükre. Szakavatott és megbízható emberek mutatják ki számukra a legjobbakat. Mezőgazdaságunk intenzívitása emelésére, hisszük, nagy hatása lesz ez a kiállítás. Bár igen érdekes itt pl. a Clayton és Shurtlewort-ék 50 év óta működő cséplőgépe, de jobb szeretném, ha a magyar gyárakra irányul a figyelem.

Utóljára hagytuk egy nagyfontosságú részét a kiállításnak, az állatkiállítást, melyben a ló, szarvasmarha, juh és gyapju, sertés, baronfi, méhészeti, selymészeti, tejgazdasági és halászati kiállításokat találjuk.

A lókiállításnál a vérbeli ménnek, hosszú sorainál bámulva állunk meg, bár itt-ott tagadhatatlan szükség van az anyagjavításra. — Megnyugtató jelenség, hogy az anyagjavulást a kiscsordák lovainál is kimutathatjuk.

A szarvasmarháknál nem hallgathatjuk el, hogy a magyar fajtákat, jól-lehet újabb kielégítő kísérletek történtek még ma sem méltányolják illetékes he-

lyeken eléggé. Tudomásomra jutott, hogy a táj-jelleget a magyar fajta rovására megtörni épen azok adtak itt-ott segédkezet, akiknek ez ellen örködniök kellene.

Különbözik úgy ez, mint a lókiállítás oly arányokban van rendezve, amilyenben még vidéken kiállítás nem volt. — Nagyszabású a juh és gyapju kiállítás is, valamint a baromfiak szakszerű gyűjteménye is.

Külön szeretném felkölteni gazdáink figyelmét a halászati pavillonra, mely haltenyésztésünknek utóbb hanyatlott ügyét és halászatunkat régi polcára emelni segíti.

Szeretném, ha okulást adnának a méhészeti és selymészeti kiállítások is gazdáinknak és e foglalkozásokat megkedvelnék saját javukért és hazánk közgazdaságának emeléséért.

Ezzel a kiállítás szakszemlőjét be is fejezhetem. A szórakozó-helyek, mulatságok, kivilágítási és egyéb ceremóniák nem tartoznak az én tollamhoz.

Hanem még egy tanulságot kell az előbbiekhöz fűznöm, az országos gazdaságkongresszusnak eddigi üléséről, melyeken a kivándorlási, ipari, értékesítési, szövetkezeti, birtok-politikai, hitel és adó-ügyek kerültek napirendre. A tárgyalásokból láthatjuk, hogy a magyar gazdaságszolgálat, a magyar nemzet testének színtéje egésze megmozdult és már nemcsak érdeklődik e fontos kérdések iránt, de akar és tud velük szemben vagy mellettük állást foglalni.

Továbbá, hogy a kormány hivatása tudatában a gazdaságszolgálat ohajjai szerint immár tenni is hajlandó, nemcsak ígérni, mint a régi időkben.

Csak rá kell mutatnom a Darányi hatalmas alkotásaira és arra a törvénytervezetre, melyet Széll Kálmán Sélley miniszteri tanácsos által a kivándorlásról ismerttetett, amelyben saját kijelentése szerint a gazdaságkongresszusok kívánásai közül már is sok jegecesedett meg.

Azzal az ohajttal zárom irásom, vajha valahára fölébredne a rég epedett öntudatos magyar gazdasági közvélemény és vajha e közvéleménynek megfelelően az állam és társadalom egyesített munkássága a magyar mezőgazdaságot magasra emelhetné! Ugy légyen.

Ágról-ágra.

Alkalmi apróságok.

A Szabadság számára írta: Tiborc.

(Ujházi ur.) Mikor végig botorkált elmém a Makó ur előzetes színházi jelentésének azokon a legsűrűbb berkein, melyek a műsor kincseit rejtik: megakadt a szemem ennek a füstött nagyerdőnek egyik ágán.

A sok kopár fa (a tömördek ócska darab címei) közt ott viritott, mint pipaes a buzában, ez az egy friss hajtás: Ujházi ur.

Lám, gondoltam, ez valami teljesen ismeretlen új darab. Nem is lehet más, hanem Makónak saját külön szerzeménye. Makó Lajos debreceni, Ujházi Ede, a mester, szintén debreceni: bizonyos tehát, hogy Makó vigjátékot íratott Ujháziról. A vigjáték címe Ujházi ur, a címszerepet Ujházi mester fogja benne játszani; sőt az sem lehetetlen, hogy az egész darab ő írta.

Láncos lobogós! ez nagy esemény lesz Debrecenben!

Ujházi ur lesz az idén a színház ütökártyája.

Nyomban leültem és megfogalmaztam a

táviratot, melyben üdvözöltem Ujházi mester urat, akiről íme már életében darabot írnak és neveznek, holott más halandó neve csak akkor kap utcát, ha temetőbe kerül.

A táviratra ráírtam, hogy nappal is kézbesítendő. Ennélfogva képzelem, milyen dühös lehetett Ujházi mester, mikor délután 2 óra tájban fölverték vele.

Meg is jött rá hamarjában — rózsámtól a felelet.

Nem Ujházi ur az, hanem Ujházi ur, marha!

(Miért dicsérte oly nagyon?) Most, hogy küszöbön a színházi év megnyitása, eszembe jut az a tollforgató társam, aki egy kis színésznőt éktelenül agyondicsért. Pisze és tehetségtelen volt a szentem, pislogós apró szeme kicsit sanda, a hangja cémaszál, a termete azonban jócskán gömbölyű.

És az én tisztelt ujságíró, aki a kisaszszony bátyjával egy szerkesztőségben dolgozott, egyre azt írogatta róla, hogy a termete cédrus, a hangja némelykor bug mint a mély zengésű harang, máskor csilingel, mint a tündérvirág ezüst esengettyűje. Szóval nagy művész a kicsike.

— Ugyan hogy dicsérheted azt a nőcskét ilyen nagyon? — szoltam rá egyszer a hazafira.

— Már hogy ne dicsérhetném, — mondta a kitanult fővárosi golyhó. — hiszen még soha se láttam!

(A fecskefarku kabát.) Röviden és magyarul frakk annak a ruhadarabnak a neve, melyről ez az ének szól.

Miniszter és államtitkár érkezik a városba, nagy ünnepi ebéd, lóvás-futás, hivatalos tiszteltetés lesz, minélfogva mód nélkül nagyra szökken a fecskefarku fekete kabát becsülete Debrecenben.

Igen ám, csak hogy a jó magyar Debrecenben még a fehér hollónál is ritkább az a férfi, akinek frakkja van. Ami Párizsban szükséges, nálunk ugyszólván nevetséges. Már pedig ki tartson a szekrényében nevetséges dolgot?

E szerint csak természetes, hogy a mai nap a kölesön-frakkok napja. Mivel pedig ruhakölesző intézete még nincs városunknak, a kávéházak pincérei két napig pityke gombos, kurta zekében szolgálják ki a vendégeket, mialatt az egyenruhájuk a diszlakomán fog feszíteni.

A potrohos Henrik frakkja valamely nyurga uraság testén lomhul; a sovány Náci ellenben izmos sertéshizlaltot segített ki. Így esik majd, hogy míg egyeseknek nagy szükségük lesz arra, hogy a keblük dagadjon (lelkes érzelmektől), más urak viszont — pukkadozni fognak.

(Mit akart Bánk bán?) Ős időben a nagy urak, ha letették a kardot, szerettek, üztek is valamelyes házi foglalkozást. Az egyik furt, faragott, ácsolt, a másik egyéb munkában lelte örömét.

Teszem azt Bánk bán, Magyarország nagyura, szabad idejében — kalapos volt.

Ez nem csak afféle föltevés, de alapos bizonyosság. Mert Katona József drámájában Bánk bán, mikor Gertrudisz koporsója elé oulik, így kiált fel:

— Nem ezt akartam én, nem ezt!

Már pedig aki nemezt akart, az csak kalapos lehetett.

A Csokonai-Kör hivatása.

Mi legyen, és mit tegyen a Csokonai-kör?

A Szabadság számára írta: dr. Kardos Albert.

A debreceni sajtó gyakran foglalkozik a Csokonai-körrel. Egyszer heves támadást intéz ellene, máskor magasztaló előismerésben részesíti. — A Csokonai-kör az elsőtől nem riad vissza, az utóbbtól nem ragadtatja el magát, de általában jó szíven veszi a sajtónak ez élénk érdeklődését, mert az nyilvánvalóan bizonyítja, hogy Debrecen művelt közönsége szerető, sőt féltő gonddal viseltetik a Csokonai-kör sorsa, virágzása kisebb-nagyobb ügyei iránt.

A Szabadság-nak szept. 7-iki számában Petur (bizonyára maga a szerkesztő ur) méltatja figyelmére és teszi elmékedés tárgyává a Csokonai-kört. — Előkelő hang vonul végig a cikken, mely egyaránt távol marad az igazságtalan, sőt személyeskedő kifakadásoktól, a milyennel csak nem rég illették a Csokonai-kört, de tartózkodik a nagyhangu s izléstelen dicséretektől is; minden sorát jó akaró szeretés sugalta.

De jól tudjuk, a szeretet sokszor tuhoz, a szülei szeretet gyakran elfogult és vak; más gyermekét tele látja hibával, bünnel, a magáéban pedig oly tehetségeket és erőket akar felfedezni, melyekkel a sors csak a nagy hőseket, a nemzet vagy az emberiség dicső reformátorait szokta megáldani.

Petur a maga elfogultságában először is kicsinyli a Kisfaludy és Petőfi társaság működését és óvja a Csokonai-kört, hogy a maga munkásságát ne szabja ez irodalmi testületkéhez. Bocsanatot kérek, mi a haza határain túl nem tudunk és akarunk emelkedni! Ha a legelső magyar irodalmi társaságok, melyeknek élén egy Beöthy Zsolt, egy Jókai Mór állanak, nem szolgálhatnak nekünk, szerény vidéki körnek, mintáknak, akkor nekünk igazán iránytalanul kell bolyganunk; ha az ő tevékenységük csak *irodalmasdi kisjáték*, akkor a Csokonai-körnek egész szereplése nem lehet egyéb *komédiánál*. — Igenis, mi követni akarjuk, mert követnünk kell e nagy multu irodalmi testületeket, főképp a „Kisfaludy”-társaságot, és csak azt kívánjuk, hogy az Isten adjon nekünk szegény vidéki körnek elegendő szellemi és anyagierőt, ez előttünk járó fényes példák méltó követésére.

A fővárosi nagy irodalmi társaságok kicsinylésénél nagyobb baj, hogy benűnnek, t. i. a Csokonai-kört kelletténél többre becsül a cikkíró. Nem kevesebbet hisz a Csokonai-körrel, mint hogy képes volna Debrecen várossából és vidékéről 10—20 ezer tagot összegyűjteni, a kik aztán 2-3 korona tagsági díjuk fejében értékes irodalmi műveket kapnának. Uram, uram, jó Petur uram! Abrándozás az élet megromtója! Hát nem tudja, hogy nincs Magyarországon irodalmi vagy tudományos egyesület, mely husz ezer taggal dicsekedhetnék. A történelmi társulat, a természettudományi társaság a maga 8-

10 ezer tagját milyen erőfeszítéssel, hány évtized munkájával tudta megszerezni az egész ország területéről vándor gyűlésekkel, tudományos kirándulásokkal! — A Csokonai-körnek 10—20 ezer tagja az álmok országába való; egyelőre nagyon megelégednék a kör, ha tagjainak moszszámát, a 4—500-at megkétszerezhetné, ha Debrecenben legalább ezer ember sorakoznék, a Csokonai-nevét viselő irodalmi zászló alá. — Pedig a Csokonai-kör gyűjti a tagot és nem választja. Szívesen fogad a maga kebelébe minden irodalom pártoló művelt embert és örömmel üdvözlőné tagjai sorában a debreceni sajtó összes munkásait is, a kik eddig nagyjából csak kívülről puskáztak a kör várára és csak távolról osztogatták hol jó, hol rossz tanácsait. (Pedig a kör tagjául egész esztendőn át a nap minden órájában jelentkezhethet a kör pénztárosánál, Tóth Béla gyógyszerész urnál s a tagsági díj 4 korona!) Az így belépő tagokat, írókat és irodalombarátokat, még a halhatatlanság veszedelme sem fenyegeti, a mitől Petur félti a vidéki körök koszos íróit, mert a Csokonai-kör éppen nem tartja halhatatlannak, sőt még koszos íróknak sem azokat az érdemes férfiakat, a kik a Csokonai-körnek szellemi és anyagi ügyeit intézik. De még inkább tulbecsüli Petur a maga jó indulatában a Csokonai-kört, midőn a fővárosi romlott irodalmi és művészi izlés megtisztítására, midőn a magyar irodalom nemes irányu megújításának apostoli munkájára hívja fel a kört. Magasztos eszme, lelkesítő cél! De hol veszi hozzá Petur az anyagi erőről nem is szólva a méltó szellemi vezéréket? Mutasson rá a Csokonai-körön belül vagy kívül csak egyetlen Kazinczyra, a ki a maga széphalmából tanítaná tisztultabb izlésre a nemzetet, egyetlen Katonára, a ki a maga kecskeméti szállás kertjében alkotott új Bánk bánjával szívesen meg a fővárosi színházak meddő és léha műsorát, egyetlen Arany Jánosra, a ki a maga szalontai jegyző irodájából az irodalom tervére küldött új Toldijával verné le a magyar szellemet megtagadó, a magyar cimert meggyalázó cseh, olasz, jobban mondva német és francia idegen irodalmi vitézeket, kalandorokat és rablólovagokat. — De mig ily nagy reformátorokat, nagy lángelméket a vidéken nem látunk, addig sok szép törekvésünk csak álmodozás.

S Z I N H Á Z.

— (Réthy Laura a Délibábok hazájában.) Lovász János és Haranghy György, a Délibábok hazája című debreceni darab szerzői mindent elkövetnek, hogy a budapesti Uránia színház e nagyszerű látványossága minél tökéletesebben kerüljön színre Debrecenben. A magyaráló szövegben dalok is vannak. A mi természetes; hiszen ének nélkül a debreceni népélet, a délibábok hazája, a

nagy Hortobágy el sem képzelhető. A rendkívüli érdeklődéssel várt műjeles szerzőinek sikerült megnyerniök a dalok éneklésére az ország egyik legkiválóbb művésznőjét, a debreceni színház felejtetetlen primadonnáját, R. Réthy Laura, asszonyt. R. Réthy Laura asszony a Délibábok hazája keretében be fogja mutatni cigányzene kísérete mellett Dóczy József dalait, melyeket Dóczy erre az alkalomra írt; a művésznő továbbá régi debreceni és hortobágyi nótákat is énekel mind a négy előadáson. A közönség, mely máris lelkes érdeklődéssel várja a Délibábok hazája bemutatását, bizonyára örömmel fogadja a hiradást, hogy a darab R. Réthy Laura asszony vendégszereplésével kerül színre.

Ugyanerről a négy nevezetes előadásról laptársunk a Debrecen tegnapi számában ezeket írja; A Délibábok hazája című nagy látványosság oly fényes kiállításban s oly nagy közönség előtt fog e hó 20—22-ig lefolyni, a melyet régen látott már a debreceni színház. A fényes kiállítás mellett a szerzők megnyerték R. Réthy Laura asszony közreműködését is, a ki hatalmas művészetével éneklie a darabban előforduló magyar dalokat. Ez magában véve is olyan élvezetet nyújt, miről fölösleges hosszabban beszélni. R. Réthy Laura asszony kedvence ismerőse a debreceni közönségnek, mindig szerettük s igazán örömmel gondoltunk az ő dédelgetett, kedves egyéniségére, a ki édesen csengő, szívhez szóló nótáival mindanyiónk csodálását vivta ki. A legteljesebb lesz a mi örömünk, hogy e néhány estén újra hallhatjuk az ő édes szavát, élvezhetjük igaz művészetét.

KÖZIGAZGATÁS.

Avató sorok.

Közigazgatás címen a Szabadság a mai nappal új rovatot nyit. Külön választjuk a hiradás rovatából azokat az ügyeket, melyek csak fölötté ritkán valók a közönséges hirszolgálat keretében. A város és vármegye közigazgatási életéről ezentul nem csupán hirt akarunk adni, hanem az a célunk, hogy a közönség javára hozzá is szóljunk és másokat szintén hozzászólni engedjünk minden oly kérdéshez, mely a városi és a megyei polgárság fontos anyagi, erkölcsi, közművelődési érdekeit érinti.

Elmondjuk e rovatban függetlenül önállóan nézeteinket; bírálni, javítani, hasznos eszmeeserét indítani iparkodunk

AZ

ŐSZI és TÉLI

ujdonságok

teljes választéka raktárra érkezett. Cégünk elve csak „Frist Class” gyártmányok elárúsítása Cégünk az országban az egyedüli, mely Lyon és Páris legelső leghíresebb gyáraival közvetlen összeköttetésben áll; az általuk lekötött minták és minőségek kizárólag cégünk-nél szerezhetők be.

Minden egyes árucikknek

olcsó, de szabott ára

nyíltan, számokkal van jelölve, ennél fogva a túlfizetés teljesen kivan zárva. Minták a vidékre kívánatra bérmentve küldetnek.

Szenásy, Hoffmann és Tsa

SELYEMÁRUHÁZA

Budapest, IV., Bécsi-utca 4. sz.

hogy Debrecen és Hajdúvármegye összes lakosságának javát mint komoly sajtó hivatásukhoz hiven előmozdíthassuk.

Személyi dolgokat soha sem vetünk közprédára; de a közigazgatás ügyeiben személyes motivumok mellőzésével csak a közjó, az igazság, a nemzeti és helyi általános érdek szigorú mértéke szerint munkálkodunk és ítélünk.

Ezzel a *Közigazgatás* rovatát Debrecen és Hajdúvármegye közönségének őszinte szolgálatára megnyitjuk.

× **A város őszi közgyűlése.** Puky Gyula főispán tegnap megállapította, hogy Debrecen város őszi közgyűlése szeptember hónap 30-án és a következő napokon lesz. Ezen a közgyűlésen fogják tárgyalni az 1903-ik évre előirányzott költségvetést. Nagyszabású vita várható ennél a kérdésnél; a tanács új javaslatokat terjeszt elő a városi jövedelmek gyarapítására. A városatyák közül többen szólalnak föl hasonló értelemben. A főispán tervezete a városi takarékpénztárról még ezen a közgyűlésen nem kerül szóba; de nem lehetetlen, hogy a Hortobágy értékesítésének kérdésében meglepő, új fordulatot teremt az a rendkívül fontos javaslat, mely a rég vajudó ügy megoldásában mind a két fél egyenlő kielégítését kívánja biztosítani.

× **A pótadó.** A városi felügyelő bizottság tegnap délután vette alapos, részletes tárgyalás alá a főszámvevő költségvetési javaslatát. Komlóssy Dezső elnöklésével részt vettek az értekezleten Kernhoffer József, dr. Nagy Lajos és Márton Imre bizottsági tagok. Az ülés a késő esti órákig tartott. A bizottságot az az alappondolat vezérli, hogy a 60 százalékos pótadó apasztására a kellő módosításokat előkészítse. Ez sikerülni is fog: a pótadó tehát jóval kevesebb lesz. A jövedelmek szaporításával a bizottság nem foglalkozott. Ezen a téren hat év alatt annyi határozott, józan javaslatot tett, melyek elintézetlenek maradtak, hogy a bizottság többé ily meddő munkát végezni nem kíván.

× **A vármegye közgyűlése.** Hajdúvármegye őszi közgyűlése szeptember 29-én lesz. A tárgysorozat előkészítése most folyik.

× **Kereseti adó kivetési lajstroma.** Lovassy Károly a városi adóügyosztály főnöke értesíti az érdekelteket, hogy a VI. kerületi harmad osztályú kereseti adó kivetési lajstroma szept. 15-től 23-ig a városi adóügyosztály kivetői helyiségében közszemlére lesz kitéve, a hol a hivatalos órák alatt megtekinthető.

× **Városi takarékpénztár.** A vidéki sajtóban nagy feltűnést keltett a *Szabadság* híradása Puky Gyula főispán ama tervéről, hogy városi takarékpénztár alapításával kívánja a jövedelmek biztos növekedését állandósítani. A *Szeged és Vidéke* a kérdésről cikket ír, melyet így vezet be:

A pótadó nagy mértékben való felszökkenése Debrecen város minden tényezőjét arra vezette, hogy gondolkozzék ennek a mód felett való tehernek megkönnyítéséről.

Puky Gyula főispán, Komlóssy

Arthur főjegyző és dr. Bakonyi Samu országgyűlési képviselő a város pénzügyi bajairól szóló nézeteiket és az ezeknek megszüntetésére alkalmas terveiket a debreceni *Szabadság*-ban hirtelen közölték.

Általános feltűnést keltett ezek közt a nyilatkozatok közt a főispánnak az a valóban nagy jelentőségű eszméje, hogy a város állandó, biztos jövedelmét városi takarékpénztár alapításával növeljék.

Ez az eszme oly terv magvát hintette el, amely mag a debreceni lapok szerint jó talajba hullott, tehát hosszabb vagy rövidebb idő múltán ki fog kelni és meghozza gyümölcsét.

Elfogott pénzhamisító.

A hirhedt Kulhanek letartóztatása.

— szeptember 14.

A debreceni bűnkrónikák történetében nevezetes lesz a tegnapi nap.

Tegnap ugyanis az ujfehértói csendőrsnek sikerült végre-valahára letartóztatni Kulhanek Adolfot, akiről már régen tudva van, hogy legtevékenyebb tagja valami híres pénzhamisító bandának, a melynek titkos üzelmei kiterjeszkednek az egész országra.

Kulhanek ellen nem egy ízben vezettek már bűnügyi vizsgálatot pénzhamisítás gyanúja és hamis pénzek forgalomba hozása miatt, de mindenkor sikerült megmenekülni az igazságszolgáltatás büntetése elől, miután olyan nagy, mondhatni zseniális fufanggal intézte dolgait, hogy soha sem volt ellene kellő bizonyíték a bűnösség kimondására.

Most sem találtak nála hamis pénzt, de ez egyszer aligha menekül meg a büntetés elől, a melyre már régen rászolgált.

Letartóztatásáról szóló tudósításunk a következő:

(Tizenkétezer korona hamis pénz.)

Az ujfehértói csendőrsnek jelentést tett egy odaváló zsidó koresmáros, akinek nevét a vizsgálat érdekében a csendőrség titokban tartja, hogy tegnap délelőtt egy feltűnően előkelő öltözötű uri ember ment hozzá, a kivel beszédbe ereszkedett. Az előkelő ur beszéd közben azt az ajánlatot tette neki, hogy adjon négyezer kor. forgalomba levő jó pénzt s ő tizenkétezer koronát ad érte.

Az illető zsidó koresmáros azonban nem állott reá a különben nagyon kecses alkura, hanem nyomban a csendőrségre sietett.

A csendőrs egy csendőrlégényt véve maga mellé, azonnal megindította a nyomozást az Ujfehértóról hirtelen eltűnt előkelő ur után.

Ujfehértón nem találván, a vasuti indóházánál tudakozódott, a hol azt mondták, hogy az illető, feltűnő öltözete után rögtön felismerhető uri ember Debrecenig váltott jegyet s el is utazott.

(Hajszja a pénzhamisító ellen.)

A csendőrs egy csendőrrel azonnal vonatra ült s Debrecenbe jött, ahova tegnap reggel érkezett meg a pénzhamisító.

Hogy egész nap délelőtt hol járt,

azt nem lehetett kideríteni, de tény az, hogy dél tájban a csendőrök meglátták az utcán a keresett egyént, a kiből a csendőrs, — egy régi, tapasztalt csendőr, — felismerte Kulhanek Adolfot, akinek arcképe benne van a rovott előleletük albumában.

Kulhanek, — aki világos sárga flanel ruhába volt öltözve, lefelé sétálva a főtéren, betért Kandel Józsefnének a Frohner szálloda épületében levő tőzsdéjébe, a hol szivarokat vásárolt.

Valószínű, hogy észrevette üldözőit, mert mikor innen kijött, bement Nánássy Lajos szomszédos vaskereskedésébe s revolvert kért. Ki is választott egy forgópisztolyt, melyet kifizetett. Ekkor kitekintett az üzlet ajtón s valószínűleg meglátva a Korzó kávéház előtt cirkáló rendőröket, visszatért az üzletbe:

— Kérem, ki kell mennem az udvarra, ha jön a béresem, csak mondják, hogy kint vagyok, — szólta, — ezzel az üzleten keresztül az udvarra ment.

(A letartóztatás.)

Kulhanek Adolf valószínűleg úgy számított, hogy a csendőrök be fognak érte jönni a boltba s ezért az épület kapuján akart menekülni. De rosszul számított, mert mikor egy fertályóra múlva ki akart lépni az ajtón az utcára, a két csendőr letartóztatta.

(Kulhanek vallomása.)

Kulhanek Adolfot a csendőrségi laktanyára vitték, a hol nyomban kihallgatták.

Személyét illetőleg nem tagadta, hogy az a Kulhanek ő, a kinek életrajzi adatai így vannak beírva a *Rovott előleletük betűrendes névtárába*:

Kulhanek Adolf, valódi neve Nagy Károly, de szokott szerepelni mint Farkas Károly is. Született 1863-ban Kis Tertyén (Bács Bodrog m.) ev. ref. eredetileg hódnár legény. Öt ízben büntetve.

Tagadja azonban, hogy hamis pénze lett volna. Találtak nála pedig 45 darab 50 koronást 9 darab 100 koronást kifogástalan papírpénzben s némi ezüst pénzt.

Az ujfehértói koresmáros egy kis táskáról tett említést, a melyet azonban a csendőrség nem talált nála, pedig felkutatták érte a Nánássy Lajos boltját és udvarát is, hogy hátha a veszély pillanatában eldobta.

(Kulhanek sorsa.)

Kulhanek Adolfot kihallgatása után kocsira tették s kivitték Ujfehértóra, a hol szembesíteni fogják több tanúval. Ezután valószínűleg bekerül a debreceni ügyészség fogházába, a hol különben már nem ösmeretlen.

Kulhanek Adolfnak a zuhogó esőben is sok nézője akadt, mikor a kocsit a Nánássy féle üzlet előtt megállott s mikor a hidegvérü gazember nagy előkelőséggel gyujtott rá finom gyűrűs szivarára.

(A táská.)

Kulhanek Adolf a többek közt azt is mondta, hogy egy előtte ismeretlen embernek egy táskát adott át, melyet az a vasuti ruhatárban helyezett el.

A vasuti ruhatárból két csendőr kiváltotta a táskát, a mely mint értesülünk, tele volt hamis pénzzel.

FERENCZ JÓZSEF KESERŰVIZ az egyedül elismert kellemes ízű természetes hashajtószer.

Az illető állítólag mészáros mester volt, de nevét *Kulhanek* nem akarja megmondani. A csendőrség keresi ezt az embert, aki minden bizonnyal ezinkostársá Kulhaneknek.

A hétről.

A Szabadság számára írta: **Szaty.**

Ennek a hétnek a történetében város fonalként kuzódik végig az *Előleges színházi jelentés*, melyet Makó (Lajos), a ki mint bőkezű előleges igazgató ismeretes, adott ki. Ezzel a jelentéssel egyidőben vége a flanel ruhák és szalmakalapok divatjának Hull az őszi levél . . . megnyílik a színház.

Vén habitűek, fiatal színpad-smokkok s a világot még csak a derűsebb oldaláról ismerő tanulók valami sejtelmes mohó vágyakozással betűzgetik ki a színházi jelentésből a régi és új nevetek.

Sok-sok kis regény rövid vázlatát olvashatná ki onnan a tengernyi nevek közül, az, aki a jövőbe láthatna s mintha itt szállingóznának körülöttünk azok a sóhajások, a melyek majdan sok dobogó szív tüzén fognak megszűlni az egyik percben csak azért, hogy a másikban már elhaljanak.

Mert a mint elhullatják virágaikat a nyár rózsái, virágzásba borul Debrecen színész-kultusza s talán még a 60 százalékos pótdadóval is kitudnának egyesek békülni, ha jó előre meggyőződést szerezhetnének arról, hogy nem a drámai szende, hanem a primadonna tud énekelni s hogy a kedélyes komikus nem tart igényt arra, hogy Ottellót játssza el három havonként legalább egyszer. Ambár a színi jelentésben s annak műsorában nem látjuk nyomát annak, hogy kitűnő íróársunk *Shakspeare* Vilmos ur szerepei után valami nagyon történék magukat Thália templomának legújabb mécses-gyújtogatói.

De hát a jövődő méhébe nem lát senki s nem lehetetlen, hogy a burleszk komikus legfőbb vágya még is csak az, hogy mint *Lear király* tépje ki azt a kis haját, ami az idegrontó pályán még meg maradt a halántéka körül.

Mert a legfőbb vágyak egyszerű mint titkosak is és csak akkor kerülnek nyilvánosságra, mikor már elérték s aligha tudnánk elszámolni tizenkét ember ujjain azoknak a számát, akik az előkelőség kontósába öltöztetett nézőtérrel szeretnének keresztül jutni azokon az ajtókon, a melyek a színház belső csarnokán keresztül a színpadra vezetnek.

Pedig most már, — talán hogy a keresztüljutás munkáját megkönnyítse a mi nagy munkakedvű kultur-tanácsnokunk, — ezeket az ajtókat megnagyobbították.

Ó ugyan azt állítja, hogy az ajtókat azért kellett megnagyobbítani, mert *Makó* (Lajos) színigazgató úgy járt, mint az a *Szent-Anna-utcai* háziulajdonosné, aki mikor felépítették az emeletes házát s elszedték az építő állványokat, nem tudott feljutni az emeletre, mert a mérnök elfelejtkezett a lépcsőkről s nem épített feljáratot az emeleti lakásokba.

Makó (Lajos) ur butorait ugyanis a színház régi festőtermében helyezte el s

mikor a butorokat le akarták szállítani a színpadra, egyik-másik nagyzási hó-bortban szenvedő butoradarab nem fért keresztül a sóhajok hidjának nevezett folyosón.

Már pedig ugyanitt van elhelyezve a színpadi butorok nagy része s azokat esténként kellemetlen lett volna körül hordozni a színház körül, mint hajdan a harcra hívó véres kardokat, hogy a hátulsó kapukon a színpadra juthassanak.

A közigazgatás egyszerűségét megsegényítő egyszerűséggel, — szóval egyszerűen oldotta meg tehát a tanács a kérdést az ajtók kibővítésével.

Bár ilyen nemes egyszerűséggel oldhatnánk meg a 60 százalékos pótdadó rémitő kérdését is. Ambár erről a 60 százalékos pótdadóról is kiderült huszonegy óra múlva, hogy pótdadónak ugyan pótdadó, de nem 60 százalékos.

Számos módja van ugyanis annak hogy a város új kereset forrásokat teremtsen s a főispán ur által tervbe vett intézmények közül mély tisztelettel felülírott különösen kiváló rokonszenvvel üdvözli a városi takarékpénztárak tervezetét különös tekintettel Krúzusi viszonyokkal nem dicsekedhető mivoltára és abban a reményben, hogy a város takarékpénztár nemcsak betevőket lát szívesen.

H I R E K.

N a p l ó.

- „ 14. A keresk. és iparkamara székházavató ünnepe.
- „ 15. A kamarák kirándulása M.-Szigetre.
- „ 16. A Kossuth-képkiallítás megnyitása.
- „ 17. Este a város kivilágítása.
- „ 17. Kossuth-ünnep Debrecenben.
- „ 18. A Wesselényi-szobor teleplezése Zilahon
- „ 19. Kossuth-ünnep Budapesten.
- „ 20. Francia újságírók látogatása Debrecenben.
- „ 28. A tűzoltó-egylet 25 éves emlékünnepe
- „ 29. Hajdumegye őszi közgyűlése.
- „ 30. A színházi évad megnyitása.
- „ 30. Városi közgyűlés.

Az ország kamarái Debrecenben.

— szeptember 13.

Tizenkilenc kereskedelmi és iparkamara képviselői érkeztek tegnap Debrecenbe, hogy részt vegyenek a debreceni székház felavatás ünnepén és a kamarák országos gyűlésén.

A zágrábi kamara, mely este a gyorsvonattal szintén megjött, ezt a magyar táviratot küldte: Hazafias üdvözlét a kamarának. Este érkezünk. *Kolmár* alelnök, *Kresics* titkár.

A többi kiváló vendégek szintén itt vannak és az este az *Angol királynő* fogadóban teljes számmal gyűltek össze, A vendéglátók reggel óta estig minden vonatnál várták és szállásukra kalauzolták az érkezőket.

(A miniszter érkezése.)

Láng Lajos kereskedelemügyi miniszter báró *Wickenburg* Márk államtitkárral, *Hollán* Sándor titkár kíséretében ma reggel 9 órakor érkezik meg. A vasutnál a főispán, a

h. polgármester és a kamara tagjai és tisztikara fogadják a minisztert, aki az államtitkárral együtt *Puky* Gyula főispánhoz száll. A főispán mind a két lakosztályt tegnap fényesen rendezte be.

A kamara diszgyűlése reggel tíz órakor kezdődik.

Láng Lajos miniszter ezen a gyűlésen nagyfontosságú beszédet mond. Debrecen éri a megtisztelő kitüntetés, hogy a miniszter első ízben fejt ki részletesen, érdekes nyilatkozatban *iparpolitikáját*. Ez országos jelentőségűvé teszi a mai napot; mert *Láng* Lajos diszelnöki beszéde *miniszteri működése teljes programjának* kifejtésére ad alkalmat.

A miniszter ma délután 4 órakor visszautazik a fővárosba.

(A kamara székháza.)

A kamara székháza ünnepi díszben várja a felavatás napját.

Mindjárt a belépéskor nagy feltűnést fognak kelteni azok a nagyszabású grafikai táblázatok, melyek a kapu alatt a két fal mezőit és a lépcsőház falát foglalják el. Ezek a térképek, rajzok és táblázatok színes vonalokkal, számokkal, ábrákkal mutatják be a kamara kerületének egész *közgazdasági helyzetét*, állapotának hullámzását.

Hat táblán szemléltethők a kamarai kerület földje, népe, kisipari, nagyipari és hazai ipari viszonyai, kereskedelmi és forgalmi ügyei és munkás állapotai. Ezeket kiegészítik a lépcsőházban a kamarák szervezeti, vagyoni és háztartási viszonyait feltűntető táblázatok. Ezek olvasható, hogy az ország területén van összesen 110,530 kereskedő, 298,353 iparos és 2380 nagyipari vállalat, Debrecenben van 10,910 kereskedő, 24,230 iparos és 118 nagyipari vállalat.

Ezek a páratlan értékű táblázatok a *debreceni kamara meglepő ujitásai, sehol az országban* ilyen nagyszabású statisztikai szemléltető lapok még *nincsenek*.

Az iparmuzeum ékességei volnának ezek, de oda nem fértek, így avatták a székház bejáratát tanulságos előcsarnokká.

Aki e táblázatokat átnézi, *néhány perc alatt alapos tájékozást nyer* kereskedelmi és ipari viszonyainkról.

Alapja lesz ez az ujitás nagyszabású statisztikai műveleteknek s dícsőséggel mutatja, hogy kamaránk jeles vezetője tudatosan, a kamarai adatok mérlegelésével, messzi célt tűzve maguk elé intézik a kerület ügyeit.

(A hivatal és a nagy terem.)

A székház hivatalos helyiségei is pompásak. Szép, izléses szobája van *Szabó* Kálmán elnöknek, mellette *Grünvald* József segédtitkár dolgozószobája van s e közt és a segédhivatali szobák közt áll *Szávay* Gyula tágas dolgozó szobája, melynek falára tegnap függesztették föl *Baross* Gábor nagy areképét. *Kovács* János műve ez az olajfestés, a poeta *Szávay* lelkesedésének hálás kife-

Saját termelésű, teljesen érett csemege szőlőt
legelőnyösebb áron ajánl CSANAK JOZSEF kereskedése
 Nagybani vevőknek külön engedmény.

jezője a halhatatlan vasminiszter örök dicsőségére méltó emléke iránt.

A kamara diszterme világos díófa padjaival, egyszerű, fenkölt hangulatot keltő izléses formáival valóban meglep. Jobb oldalt óriás falának mától fogva főkéssége a *Pataky László* nagy képe, a *Régi debreceni vásár 1802-ben*, melyet Debrecen városa örök gondozására a kamarának engedett át. A kamara remek sötét éreszínű keretbe foglaltatta a művész alkotását.

Az elnöki emelvény fölött függ a király sikerült új képe, melyet *Bencur* és *Peske* motívumainak felhasználásával *Rajzó Miklós* festett.

(Az iparmuzeum.)

Ma nyílik meg a kamara székházában a kerületi iparmuzeum, melyet mi jelentőségének érdeme szerint lapunk más helyén külön ismertetünk.

Az iparmuzeum nagy üveg szekrényeinek középső peremére körös-körül *Szavay Gyula* titkár ezt e jelmondatot iratta a házi ipari termékek kiállításának mottójául: *Hölgyek, urak! Az egyszerű magyar nép keze mivei ezek. Akik ezeket készítik, kénytelenek kivándorolni, hogy éhen ne vesszenek. Mert mi csak szavakkal pártoljuk az ipart; de ami csak rajtunk és körülöttünk van: mindaz idegen!*

Vesse ezt az ígét szívébe, a ki a muzeumba belép és cselekedjék azután magyar szívének igaz sugallása szerint.

(Vacsora az Angol királynőben.)

A kamara vendégei este 8 órakor az *Angol királynő* nagy termébe gyűltek össze barátságos vacsorára.

A terem zsufolásig megtelt, a vendégek és vendéglátók együtt száznál jóval többen voltak s nagy gyönyörűséggel élvezték *Rácz Károly* szebbnél-szebb nótáit, a rikató magyar dalokat.

Jelen voltak a lakomán az összes kamarák képviselői és a többi előkelő vendégek mind.

Ime a névsor:

Tolnay Lajos, a m. á. v. volt elnökgazdátja, *Tolnay Kornél* üzletvezetőnk atyja, *Dobiecki Sándor*, *Benedek János* orsz. képviselő, *Institoris Kálmán* Arad város polgármestere, *Bálint Imre* konstantinápolyi keresk. attasé.

Országos iparegyesület: *Thék Endre* nagyiparos elnök, *Gelléri Mór* kir. tan. igazgató, dr. *Soltész Adolf* titkár.

Gyáriparosok orsz. egyesülete: dr. *Neményi Ambrus* orsz. képviselő, igazgató.

Magyar keresk részvénytársaság: *Székely Mihály* igazgató, *Szalai Béla* cégvezető.

Budapest: *Lánczy Leó* a pesti keresk. bank igazgatója, elnök, *Fritz Péter* titkár.

Arad: *Kristyófy János* elnök, dr. *Marschall Lajos* titkár.

Besztercebánya: *Ifj. Rosenaur Lajos* elnök, dr. *Holesch István* titkár,

Brassó: *Simay Gerő* alelnök, *Thomas Mór* titkár.

Eszék: *Laubner Károly* elnök.

Fiume: *Smoquina A. F.* titkár.

Győr: *Schlichter Alajos* elnök, *Szendrői Mór* titkár, *Wottie Gusztáv* igazgató, *Gerő Mihály*, *Meller Ignác* tagok.

Kassa: *Dick Boldizsár* alelnök, *Deil Jenő* titkár.

Kolozsvár: *Benigni Samu* alelnök, *Gámán Zsigmond* titkár, dr. *Gámán József* segédtitkár,

Marosvásárhely: *Tauszig B. Hugó* elnök, *Szakács Péter* titkár.

Miskolc: *Radvány István* kir. tan. elnök, dr. *Szentpály István* titkár.

Nagyvárad: *Huzella Gyula* elnök, *Reismann Mór* alelnök, dr. *Sarkady Lajos* titkár, *Hoványi Géza* bankigazgató, *Laszky Armin*, *Fodor Lajos*, *Bognár Sándor*, *Pataky József* tagok.

Pécs: *Krause Ignác* alelnök, dr. *Závay Károly* titkár.

Pozsony: Dr. *Wolf Gerő* titkár.

Sopron: *Ullein József* elnök, *Kirchknopf Frigyes* titkár.

Szeged: *Szarvady Lajos* elnök, *Kulinyi Zsigmond* titkár.

Temesvár: *Iovag Vest Ede* elnök, *Mága János* titkár.

Zágráb: *Kolmar Ödön* alelnök, *Kresics Milán* titkár.

A fővárosi sajtót *Berényi László* a *Budapesti Hírlap* közgazdasági szerkesztője és *Zerkovitz Emil* a Magyarország munkatársa képviseli.

Ezek az urakon kívül még több kamarai beltág jött egyes kamarákkal.

Jóval 10 óra után volt az asztalbontás, a mikor a társaság fölment a kereskedelmi csarnok kényelmes, tágas helyiségeibe, ahol a társasággal érkezett hölgyekkel együtt éjjelutánig maradtak Debrecen vendégei.

* **Szentmiklósi József** ur a mai napon megindította *Hazai Ipar és Kereskedelem* című heti lapját és kilépett a *Szabadság* szerkesztőségének kötelékéből.

* **A polgármester haza érkezése.** *Simonffy Imre*, kir. tanácsos polgármester ma, vasárnap, este s gyorsvonattal érkezik haza. Hivatala vezetését csak pár napig tartó pihenés után veszi át.

* **Nyári zápor eső.** Hetek óta nyelte a port és egy kis áldott jó esőért könyörgött egész Debrecen. A gazda is egyre az eget nézte s minden felhőfodorban bizakodva leste az áldást. Tegnap délután végre megeredtek az ég esatornái s olyan hatalmas, zuhogó nyári záporosó mosta végig Debrecen utcáit, hogy utána, mikor újból kisütött a nap, szinte mámoros molósággal sietett kiki a szabadba, üde illattól párás friss levegőt szívní. Az eső zivataros széllel kezdődött. A szél szárnyaira kapta a négyhetes port s Debrecen határának szeméjét, homokját és valósággal egyiptomi sötétséget borított a város fölé. A fergeg meg is tépázta a falombokat, a nagyerdőn, a Péterfia-utcaán, kertekben, udvarokon kiesavart egy-két fát tövestől. Hanem aztán megeredt a zápor, végigpaskolva a várost és a szomszjas föld rohamosan itta az égi bugyborékot. Szivárvány iver hajlott később a város levegőkupolájára s cikázó madarak röpködtek a fellegek útján. Délután megint beborult, nyári dörgés, villámlás közt késő estig meg-meguulva zuhogott az eső.

* **Istentiszteletek.** Ma vasárnap a debreceni templomokban a következő istentiszteletek lesznek: Az ev. ref. nagytemplomban *Mitrovics Gyula* lelkész, a kistemplomban *Kovács Zsigmond* s. lelkész, a Kossuth-utcai templomban *Könyves Tóth Kálmán* lelkész, az ispotálytemplomban *Biró János* s. lelkész, a szegényházban *Hajdu Zsigmond* püspöki titkár, a csapókerti imaházban *Kovács János* népiskolai felügyelő. A róm. kath. templomban ma, vasárnap reggel 6 órakor szent misét mond *Vass Károly*, 7 órakor *Nyári Ignác*, 8 órakor az iskolaszervek részére *Vitkó József* gim-

náziumi tanár, 9 órakor ünnepélyes nagy misét mond *Brösztel Lajos* utána szent beszédet tart *Nyári Ignác*. Fél 11 órakor misézik *Molnár K. Dezső*, melyen a *Svetits* zárda növendékei vesznek részt. Fél 12 órakor szent misét mond *Szabó István*. Délután 3 órakor litánia, utána rózsafüzér ájtatosság. Délután 5 órakor *Jézus szent szive* társulatának hónapos ájtatosságát tartja *Brösztel Lajos* szent beszéd mellett és körmenettel. Az ágost. hitv. ev. templomban délelőtt 10 órakor *Máté Károly* s. lelkész végzi az isteni tiszteletet. A gör. kath. kápolnában reggel 6 órakor isteni tisztelet, délelőtt 9 órakor szent mise, délután 3 órakor *ve-csernye*, 4 órakor rózsafüzér ájtatosság lesz.

* **Kossuth ünnep Debrecenben.** A debreceni kereskedő társulat a következő felhívást bocsájtotta ki:

Városunk kereskedői, tegnap tartott értekezletükben elhatározták, hogy *Hazánk nagy fia: Kossuth Lajos* születésének századik évfordulóját teljes ünneppé teendő, üzleteiket *folyó hó 16-án, kedden este 7 órakor bezárják és más nap, folyó hó 17-én, szerdán, egész napon át zárva tartják.* Felkérjük ennél fogva a fogyasztó közönséget, hogy a bevásárlással a fenti intézkedéshez alkalmazkodni sziveskedjenek. Debrecen, 1902. szeptember 13-án. A kereskedő társulat elnöksége.

A helybeli zsidó hitközség pedig a következő meghívót teszi közé:

Halhatatlan emlékü nagy hazánk fia *Kossuth Lajos* születésének 100-ik évfordulója alkalmából, szeptember hó 17-én reggeli 8 órakor a *Deák Ferenc* utcai izr. templomban tartandó *ünnepi-istentiszteletre* a t. hitközségi tagok meghívotnak azon kéréssel, hogy ezen hazafias ünnepélyen minél nagyobb számban és ünnepi ruhában sziveskedjenek megjelenni. Debrecen, 1902. szeptember 12-én. A debreceni izr. hitközség előljárósága.

* **Thaly Kálmán Debrecenben.** *Thaly Kálmán*, városunk egyik országgyűlési képviselője, a ki hosszabb ideig tartott betegségből épült fel és régóta nem volt választói körében, értesítette *Kovács Józsefet*, a debreceni függetlenségi párt elnökét, hogy szive vágyát követve eljön a város Kossuth-ünnepére. Az ősz kuruc e hónap 16-án kedden este a budapesti gyorsvonattal érkezik *Pozsonyból*, hogy méltó áhitattal és kegyelettel vegyen részt a város ünnepében. Párt-hívei a jeles tudóst lelkes örömmel várják s fogadására ünnepi kedvvel készülődnek.

* **Óriási vihar H.-Böszörményben.** Falb jóslatait nem igen kísérik figyelemmel a böszörményi polgárok, ezért ejtette őket kétségbe az a vihar, mely a városra keresztül szállott. De nem csak a városban volt óriási vihar, hanem a határban is nagy felfordulást keltett. Nem szólva a tövestől kiszakított fákról, hét táviró póznát is kidöntött, úgy hogy a távirati összeköttetés, — bár ugyan rövid időre de megszakadt. Az este felé Debrecenbe érkező vonat pedig 8 ízben volt kénytelen a nyílt pályán megállani, miután az irtóztató viharban nem volt képes előrehaladni. Emberéletben azonban szerencsére nem esett kár.

* **Lobogós a város.** Egymás után peregnék le a héten a város ünnepnapjai, mint a zsinórra fűzött gyöngyszemek. Az utcák képe már tegnap úgy megélénkült, mintha a világhírű régi nagy vásárok támadtak volna fel. Lobogók lengnek a házakon, városi kocsik, magánfogatok robognak össze-vissza s különösen nagy a sürgés-forgás a keddi kivilágítás meg a szerdai Kossuth-ünnep előkészületei révén. A kamarai ünnep is ünnepe egész Debrecennek, a mit a külső színek is jeleznek: lobogós a város.

* **Az állami főiskola Kossuth-ünnepé.** A debreceni állami főreáliskola az országos Kossuth-ünnep napjain, f. hó 19-én tartja a maga iskolai ünnepét. A kegyeletes ünnepét a tanári kar és az egész tanuló ifjuság rendezzi, az ifjuság részt vesz benne hazafias énekek és alkalmi költemények előadásával, a tanári karnak egy tagja pedig emlékbeszédet mond. Természetes, hogy az állami főreáliskola a városi Kossuth-ünnep minden mozzatából is kiveszi a maga részét f. hó 16-án és 17-én.

* **Nagy tűz.** A közeli Székelyhídon mint tudósítónk jelenti: tegnap nagy tűzvész pusztított. Délelőtt kilenc óra körül kigyuladt Csizsár János veszer utcai lakos háza. Egy pillanat alatt lángban volt az egész ház. Rövid idő múlva pedig kigyuladt a Kulcsár János és Szabó János háza is. Mind a három ház s egy esomó melléképület is teljesen leégett.

* **Lelkészképesítő vizsgák.** Tegnap fejezték be a kollégiumban a lelkészképesítő vizsgálatokat. Lelkeszi vizsgálatra 7 végzett hittanhallgató jelentkezett, a kik valamennyien jól vizsgáztak, míg Görömbey Péter főiskolai szenior jeles eredménnyel képesített. A segédlelkészi vizsgára 17 jelentkező volt, kik közül Nánassy Lajos, Szűcs László, Bíró Ferenc, Simon Imre, Zöld Mihály és Harsányi Pál jelesen, a többiek pedig jól és egyszerűen képesítették. Az új lelkészeknek próba szónoklata tegnap reggel 8 órakor volt a főiskolai szanatóriumban, a hol nagyszámu érdeklődő közönség jelent meg s ott volt Kiss Áron ev. ref. püspök is.

* **Műkedvelő előadás.** Szeptember hó 28-án Szabó Miklós táncitanító vezetése mellett iparos ifjakból álló társaság táncmulatsággal és színelőadással egybekötött szüreti ünnepélyt rendez. A mulatságon, mely a Margit fürdő disztermében lesz, a Falu rossza kerül színre.

* **A vonat kerekei közt.** A Szabadságnak táviratozzák, hogy Tokaj és Rákamaz közt a 4602. számú személyvonatról tegnap egy ismeretlen ember leugrott a sínek közé s a vonat kerekei a felismerhetetlenségig, — össze-vissza darabolták.

* **Talált takarékpénztári könyv.** Tegnap a II-ik kerületi rendőrkapitánysághoz egy 1600 koronáról szóló talált takarékpénztári könyvet vittek be. Tulajdonosa kellő igazolás mellett átveheti dr. Boldizsár Kálmán II-ik kerületi rendőrkapitány hivatalában.

* **Az ipartestület betegsegélyző pénztára.** A debreceni ipartestület, a kerületi betegsegélyző pénztárral szemben, elhatározta már két és fél évvel ezelőtt, hogy saját kebelében betegsegélyző pénztárt létesít. A betegsegélyző pénztárnak elkészítették már az alapszabály tervezetét is, a mely közel három évig várta a miniszteri megerősítést. A debreceni ipar-és kereskedelmi kamara vezetősége azután — új korszaka beálltával, — minden befolyását latba vette, hogy a debreceni iparosok rég óhajtott terve megvalósulhasson. Hogy közbenjárásának volt is eredménye, bizonyítja az a távirat, mely tegnap érkezett az ipar és kereskedelmi kamarához s a melyben a miniszter engedélyezi a betegsegélyző pénztár felállítását s egyben jóváhagyja a már felterjesztett alapszabály tervezetét is. A miniszter sürgönye természetesen nagy örömet keltett iparosaink körében.

x **Elősmert legjobb izlésű uri divat** ujdonságok nagyválasztékban érkeztek u. m. remek nyakkendők, *Ingek, kalapok cipők* s. a t. feltűnő olesó szolid árakon **Fekete Jakab** uri divat és kalapgyári raktárában Debrecen, főtér kistemplom mellett.

x **Orvosi körökben** már rég ismert tény, hogy a **Ferenc József keserűvíz** valamennyi hasonló vizet, tartós hashajtó hatása és említésre méltó kellemes ízénél fogva, már kis adagban is felülmúlja. Kérjünk határozottan **Ferenc József keserűvizet.**

x **Dr. Winkler Jenő.** Egyetemes orvos tudor, fogorvos. Kossuth-utca 26. Fogad naponta délelőtt 10—12-ig; délután fél 3—5-ig. Minden kedden délbe 12—óráig szegénysorsu fogbetegeknek ingyen rendelés.

Dr. Ujlaki Géza ügyvéd irodáját. Debreczenben piac utca 6 szám alatt megnyitotta.

Bevásárlási utamról hazatérve, tisztelettel értesitem a t. hölgyközönséget, hogy úgy az **őszi**, valamint a **téli idényre** a legújabb

női- és kész leány-felöltők

már megérkeztek. Kérem a n. é. közönséget, hogy el ne mulassza **divat-ujdonságaimat** megtekinteni.

Kiváló tisztelettel:

Halmágyi Samuel

női és gyermek felöltők áruháza,
Debrecen, Piac-utca 47. sz.

TÁVIRATOK.

A király Sasváron.

Sasvár, szept. 13. (*Saját tudósítónk távirata.*) Ó felsége ma délután éppen ki akart lovagolni, midőn irtózatos égi háboru tört ki. A király alig birt a vihar elől bemenekülni hadiszállására.

Merénylet-terv a német császár ellen.

Pózen, szeptember 13. (*Saját tudósítónktól*) Vilmos császár ellen itteni tartózkodása alkalmával vakmerő **merényletet** terveztek. Az ács munkások, széjjel szedve a tribünt, melyen a városi hatóság a német császári párt fogadta, a tribün alatt **nagy földüreget** fedeztek föl, mely tele volt **dinamittal, ólomgolyóval** és a **lőpor mellett gyújtószinór** feküdt. Kétségkívül merényletet terveztek, mely nem sikerült.

Mándy Lajos nyugdíjazása.

Budapest, szept. 13. (*Saját tudósítónk távirata.*) Mándy Lajos kereskedelmi miniszteri tanácsos ma délután átadta Láng Lajos miniszternek **nyugdíjaztatása** iránt való kérvényét.

A tengerszem ügye eldőlt.

Grác, szeptember 13. (*Saját tudósítónktól.*) A vitás tengerszem ügyében a választott bíróság ma **Galicia javára döntött.** Magyarország területi csonkítása bekövetkezett. A bíróság a kérdéses négy parcellát harminc hold erdő kivételével **Galiciának odaitélte.**

Nagy lopás a budapesti postán.

Budapest, szept. 13. (*Saját tudósítónk távirata.*) A mozgó postán a napokban rájöttek, hogy **harmincezer korona eltűnt.** A rendőrség nagy titokban nyomozott és ma délután **letartóztatta Pappes József** postaszolgát nevével együtt, kiknél a pénz egy részét megtalálták.

Mihalovits J. gyógyszerháza a „Kigyó”-hoz Debreczenben.

Ajánlja: **Harmat-arcporát** (pouder), mely készítmény üde színt kölcsönöz az arcnak s nem rontja az arc-bőrt. Kitűnő illatu, teljesen ártalmatlan volta, valamint finomsága által vetekedik bármilyen arc- vagy rizs-porral. Jól tapad s igen jól fed. — A Harmat-Crème a Harmat szappannal együtt használva az arc-bőrt üdév, széppé teszi s megóvja a megráncosodástól — Kapható 3 színben: **fehér, rózsás s crém-színben**) mintadoboz Harmat-pouder ára 50 fillér. Nagy doboz ára 1 kor. és 2 kor. Ajánlja továbbá következő arcporait: **Berlini Felpuder** (3 féle színben) kis doboz ára 40 fillér, nagy doboz ára 1 kor. s 1 kor. 60 fill. — **Velutin Pouder** (3 féle színben) kis doboz 60 fill. nagy doboz 4 korona.

Gyilkos égháború.

Kasszel, szeptember 13. Saját tudósítónktól.) Egy csapat tanuló kirándult a környékre. Hirtelen óriási égháború lepte meg őket és a villám harminc tanuló agyonsújtott, huszonegyen súlyosan megsebesültek, harminchatan pedig elájultak.

Nagy vihar Budapesten.

Budapest, szept. 13. (Saját tudósítónk távirata.) Délután nagy vihar volt a fővárosban jégesővel. A villám két zsufozásig telt villamos kocsi becsapott, az ijedségtől két urinó elájult, de baja senkinek sem történt.

Meggyilkolt jegyző.

Zombor, szept. 13. (Saját tudósítónk távirata.) Apatinban Jellmann József községi jegyzőt tegnap meggyilkolták. Gyilkosa Müller András 24 éves parasztleány itt ma törvényszéknél önként jelentkezett. Letartóztatták.

Gabonatözsde.

Budapest, szeptember 13. (Saját tudósítónk távirata.) Déli zárlat. Buzakinál mérsékelt, vételkedv korlátolt. Nyugodt irányzat mellett 30,000 métermázsa került forgalomba változatlan áron. Egyéb gabonaneműek nyugodtak. Idő szép.

Buza	októberre	6-77-78.
"	áprilisra	7-06-07.
Rozs	októberre	6-03-04.
"	áprilisra	6-22-23.
Zab	októberre	5-43-44.
"	áprilisra	5-75-76.
Tengeri	szeptemberre	0-00-00.
"	májusra	5-40-41.

KÖZGAZDASÁG.**A pozsonyi sertéskiállítás.**

Kik kaptak díjakat?

I. Hizott sertéseknél.

I. díj, diszoklevél és a einfalvi kukorogár tiszteletdíja: Ludwig Gottfried.

I. díj, diszoklevél és Pintér Sándor tiszteletdíja: Széchenyi gr. sertéseivel.

Kiállítási oklevet kaptak: Pfeiffer Alfréd, Pongrácz Jenő gr., Wenekeim György gr., kaposvári mezőgazd. ipar r. t. Kornstein Hermann, Kenyeres János és Wenekeim Géza gr. gerlai uradalomnak.

II. Tenyészsertéseknél.

a) Magyar fajtaánál.
I. díj, diszoklevél és József Ágost kir. herceg tiszteletdíja: Lovassy Ferenc.

Kiállítási oklevél: Werheimstein Alfréd, Pongrácz Jenő gr., Wenekeim György gr., kaposvári mezőgazd. ipar r. t. Kornstein Hermann, Kenyeres János és Wenekeim Géza gr. gerlai uradalomnak.

Kistenyészőknek kiadatott: 230 K. pénzdíj.

b) Nyugati fajtaánál.

I. díj, diszoklevél és Hornig Károly püspök tiszteletdíja: Lajos bajor kir. hercegnő sertéseinek.

Kiállítási oklevél: Kiszler Mihály, Széchenyi Ferenc és Mikó László sertéseinek.

Kistenyészőknek kiadatott: 180 kor. pénzdíj.

c) Keresztezéseknél.

I. díj, diszoklevél és Rummskirch Oszkár br. tiszteletdíja: Elek Lipót E. és G.

Kiállítási oklevél: Platthy Mihály sertéseinek ítélgetett od.

Kistenyészőknek kiadatott: 770 K. pénzdíj.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Esküdtzéki főtárgyalások.** Szeptember hó 15-én hétfőn: Hrabovszky István ellen — sajtó útján elkövetett rágalmozás vétsége; 16-án kedden Botos Miklós ellen — halált okozó súlyos testi sértés büntette; 18-án Csütörtökön Oláh Sándor s társai ellen — több rendbeli rablás büntette.

Regénycsarnok.**Vándorlapon.**

A Szabadság számára írta: *Malonyay Dezső.*

(Folytatás.)

3.

Szaladt ki Annuska is. Nyulánk. barna leányka, úgy tizenégy esztendő, kurta, kék csikos fehér köntösben, — karesu, finom, csupa grácia, nagy csudálkozó fekete szeme, haja még kis leányos fonatban. Pirulva, musolyogva s mégis könyezve futott Borsához és ölelte már, még oda sem ért hozzá.

— Édes apa!

— Édes kis bogaram, te! — dédelgette Borsa. Fölkapta az ölébe, úgy csókolta.

A leányka az apja karjában pillantotta meg Kibédyt. Még jobban pirult, ragyogó nagy szemében még több lett az az őzikés csudálkozás. Kibédy pedig, mintha látta volna már ezt a piruló, ovális barna arcot, azt a fényes fekete szemet... Valami régi képen... Igen, valamelyik régi, régi egyiptomi királykisasszony koporsója födelén, viaszföstéssel föstve, lótusz virág koszoruban. Eppen így nézett, messzi száz, meg száz, meg ezer esztendőből.

És a többi, minden a mit vele csináltak, az is mintha messze, messze régen történt volna. Hogy Borsa is karonfogta, a leányka is, — a missz nyitott ajtót, úgy vezették őt be, haza. Leültették, beszéltek hozzá, kedves vendéghez, kérdezték, ő felelt, a missz zongorázott, a leányka énekelt, — őt pedig ismét karonfogta Borsa: „Gyere, feküdj le, pihend ki magad!” És egyedül maradt egy kis szobában. a hol vetve volt már az ágy és esőnd volt, de mintha berebent volna, mikor ajtót nyitottak, néhány pelyhe a leányka énekének s az ott ringott abban a szüztiszta esendőben.

Halkan kopognak az ajtón. A missz mosolygó szöke arca: — szabad?... Teát, vaját, egy-két szelet sonkát hozott, fehér terítés tálcán. Az asztalra helyezte.

Kibédy Pista leborult az ágyra, — és föléje borult a ma, az elmúlt iszonyu éjszaka, a tegnap, a tegnapelőtt és minden a mi volt és kábultan hullott, hullott valami iszonyu örvénybe, a minek az alján majd összezuza magát, de még mindig csak zuhan, az aljára nem ér le...

Sütött a nap, éppen az ágyra, a mikor fölébredt.

Nagyon éhes volt. Még talán aludt, úgy ette meg a sonkát. Akkor kezdett benne dolgozni a tudó élet.

Frakkban volt, összegyűrve az ingmelle, — a hogy a mult éjszaka kártyázott. Borsa lépett be hozzá vadászeszmában s egy pár eszmát hozott és vadászgunyát.

— Öltöz! gyerünk! Adjusztáljuk meg a ludakat!

Kibédynek égett az arca. Tétován állott a szoba közepén. Mit szóljon?

— Kérlek...

— Jó! Jó! Majd beszélünk. Most siess, öltözz!

Puskát a vállokra s mire a ház ébredt, már ők künt tapodtak, tarackról, tarackra, be a lápok világába, vidrafüves ingó ösvényeken, százával riasztva a vízi madarakat. Egyik tömöttebb szigeten, a hol hinár és iszalag talajon már rügyeztek a fiatal fák, megállt, lelökte válláról a tarisznyát Borsa.

(Folyt. köv.)

A SZERELEM HATALMA.

Regény.

Írta: *Jabloneczay Kálmán.*

(Folytatás)

63

XII.**A viszontlátás.**

Egy fehér arcú leány, hófehér ruhában, kezében frissen szakított fehér rózsát tartva, könyed lépésekkel, mintha csak nem is a földön járna, lépdegélt a sima uton.

Arca olyan átlátszó, mint az üveg márvány, szemei a mélyre ásott szemgödörből lázas fényben ragyognak ki.

Tardos meredt szemekkel nézi az ő elveszett boldogságát, így megtépve, elhervadva.

Az edzett férfi megrendül... a minden veszélyvel farkas szemet néző bátor szem könybe borul és Tardos Ferenc a halált kereső afrikai hős, oda borul a fehér leány lábaihoz és térdeit hevesen átkarolva zokog hangosan, szivettépő keserűséggel.

A leány meglepődve, egy fehér márvány szoborhoz hasonlít... Nem ösmeri meg első pillanatban a naptól barnára süttött férfi arcot; majd egy éles sikoly hagyja el halvány ajkait és oda esik az előtte térdelő férfi karjai közzé.

Tardos ölébe ragadta az elájult fehér gyermeket, lázas forró csókokkal borította be a márvány arcot.

Beszélt hozzá heves, égő szerelmes hangon, fülébe zokogta mélységes szenvedélyét, mely vágyó kebelében lobogva ég.

A leány alélt maradt továbbra is. Tardos gyorsan felemelkedett tehát és a fehér leányt szívéhez szorítva, sietett fel édes terhével az öreg Gold lakása felé.

Babill és a párdue a nyomában.

Az öreg Gold az udvaron foglalatokodott már, arcán elégtelenség derűs mosolyával.

Csakhamar észre vette a közelgő ösmeretleneket.

Tardost, gyöngye szemei dacára, azonnal felismerte. De meglátta egyetlen leányát is, halálsápadtan, a férfi karjai között.

Nem volt meglepve egy cseppet sem. Tudta, hogy ennek egyszer okvetlen be kell következni.

Hermin szerette Tardost és rövid időn bele halt volna szerelmébe. Tehát jobb így; hátha ezt a váratlan boldogságot az Isten akarja.

Az öreg Gold nyugodtan, barátságosan fogadta a hazatérő keresztény férfit, nem csinált semmi komédiát, sőt teljes barátsággal segített Hermint — Tardos karjában hagyva — szobájába szállítani.

Azután, mintha csak tegnaptalákoztak volna utoljára, szívesen üdvözölte vendégét — barátságosan felajánlva neki és szokatlan kíséretének egész háza kényelmét.

— Haza úgy sem mehet Tardos ur — mondá az öreg Gold — mert bizony a nagyságos asszony nem igen fogadná szívesen. Azután meg innen az én házamból talán be sem ereszténé.

(Folyt. köv.)

8162 Tkv. sz.
1902.

Árverési hirdetmény kivonat.

A debreczeni kir. tszék, mint tkvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy Horváth János végrehajtónak Kiss József debreczeni lakos, végrehajtást szenvedő elleni végrehajtási ügyében a debreczeni kir. törvényszék s a debreczeni kir. Járásbíróóság területén levő, a debreczeni 8110. sztjkvben a + 4045/b—1 hrsza, felvett sesta-kerti szőlőre 1848 korona kikiáltásiárban a végrehajtási árverés elrendeltetvén, annak foganatosítására határidőül 1902 október hó 10-ik napjának délután 3 órája e kir. trvszék árverési termébe kitűzetett.

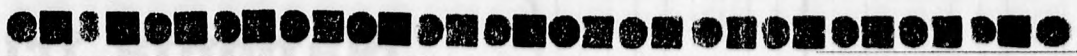
Kikiáltási ár, a becár, azonban az árverésre kitett ingatlan szükség esetén a kikiáltási áron alól is elfog adatni.

Az árverelni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10 százalékát készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirban letenni, a vagy az 1881. LX. t. cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elősmervényt a kiküldöttnek átadni.

Az árverési feltételek a hivatalos órák alatt a kir. tszék, mint tkvi hatóságnál és Debreczen szab. kir. város rendőrségénél tekinthetők meg.

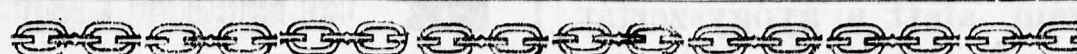
Kelt Debreczenben, a kir. trszék mint tkvi. hatóságnál 1902. július hó 24-én.

Hegedüs István
kir. tszéki bíró.

Hirdetések

... a SZABADSÁG napilap számára ...
jutányos áron felvételnek.

TÓTH GYULA

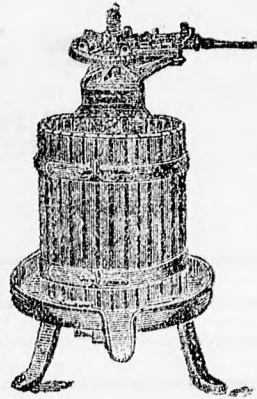
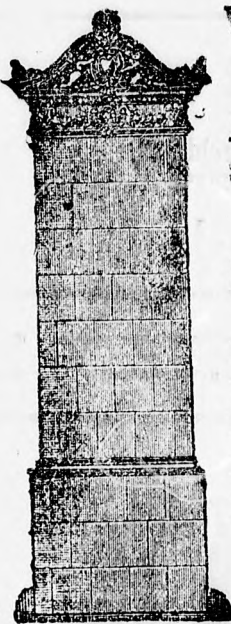
vaskereskedő DEBRECZEN,

Piac és Kossuth-utca sarkán.

Ajánlja dus raktárát: vas, számszám, épületvasalashazi-, kerti és konyha felszerelésekben.

Hatvan-u. 2. sz. a. raktáramban

nagy választék magyar és budapesti gyártmányu porcellan kályhákban, valamint első minőségű vasbutorok, fürdőkádak, jégszekrények és fényezett fémárak.

Szolid kiszolgálás. — Jutányos árak.

Ingyen adok mindenkinek képes árjegyegezéket.

Előre haladt idény miatt raktáromon levő összes áruimat

Gyári áron boesájtom a nagyérdemű közönség rendelkezésére.

Áruim minden bel és külföldi óra és ékszer kereskedőkkel

Versenyképesen.

ezüst éremmel kitüntetve,
Versenyképességért, sajátgyártmányu inga óráimért.

Azon felül raktáron tartok: Magy. kir. fémjellel ellátott 14 karatos arany gyűrűket 2 f. 50 któl fölfelé, arany fülbevalókat 1 f. 50 któl fölfelé, karkötőket a legolcsóbtól a legdrágábig, lánczokat, hőlgyek és urak részére, ezüst és China-ezüst evőeszközöket, ezüst és China ezüst disztárgyakat.

Minek utána azon kellemes helyzetbe jutottam, hogy egy nagyobb mennyiségű óra és ékszer raktárt olesón megvásárolva én is a n. é. közönségnek azokat minden elfogadható áron elárusítom.

Tisztelettel:

Gasparik Antal,

Chronometer mű-órák, óra készítő, valamint a M. Kir. All. Vasutak szállítója és pályá-órása. Debreczen, alföldi takarékpénztár épület.

3 szoba,
előszoba, Csapó-utca 18.
szám alatt a gyógyszerár
épületében kiadó.

Naponta friss érkezésű

kiváló szép zamatos **őszibaraczkok**, valamint nemes faj **körték**,
sárga és görög **dinnyék**, továbbá **csemege-szőlők** és ugyszintén min-
den faj **gyümölcsök** állandóan kaphatók.

Videki megrendeléseket a legfigyelmesebben esomagoljuk és továbbítjuk.

Czeglédy és Polgár

fűszer és csemege üzlet.

Debreczen, a Bika szállóval szemben.

100 koronáért

eladó Rudolf trónörökös „Osztrák-Magyar Monarchiája”,
... kitűnő állapotban, füzetekben, német szöveggel...

Czim a: Kiadóhivatalban.

4022.
1902. K.

Pályázati hirdetmény.

A hajdu-böszörményi járáshoz beosztott Hajdu-dorog községben üresedésbe jött adóügyi segéd jegyzői állásnak választás útján betöltése céljából ezennel pályázatot hirdetek:

Ezen állás javadalmazása Hajdu-dorog község pénztárából havi előleges részletekben fizetendő 800 (nyolcszáz) korona.

A megválasztandó segédjegyző az adóügyi jegyző feltétlen rendelkezése alatt áll s ez által reábizott munkák teljesítésére köteles.

Felhivatnak mindazok, kik ezen állást elnyérni óhajtják, hogy szabályszerű okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket hozzám folyó év és hó 29-ik napjának d. u. 5 órájáig annyival inkább adják be, mert ezen határ időn túl érkező, vagy teljesen fel nem szerelt pályázati kérvények nem fognak figyelembe vétetni.

Hajdu-böszörmény, 1902 szeptember 10.

Nemes Zoltán
főszolgabíró.

Keil-lakk

legkitűnőbb mázoló-szer puha padló számára.
1 nagy palaczk ára frt. 1.35 kr. — 1 kis palaczk ára 68 kr.

Szagtalan

padló-viasz „Gloria“

legjobb és legegyszerűbb beeresztő-szer kemény padló számára.

Arany-fénymáz

képekreték stb. bearanyozására.
1 kis palaczk ára 20 kr.

Fehér „Glasur“-fénymáz

Legjobb szer mosdó-asztalok, ajtók, ablakdeszkák stb. ujonnan befestésére.
1 doboz ára 45 kr — Mindenkor kapható:

Szent-Királyi Tivadar czégnél Debreczenben.

Égyéves önkéntesek

a legelegánsabban, szabályszerint, kiváló olesó árban felszereltetnek. Az anyag jóminőségéért, valamint előírás szerinti elkészítéséért felelősséget vállalok

Arjegyzékekkel és felvilágcsítással készséggel szolgálók.

Prelovsky András,

elsőrangú katonai és polgári szabó üzletében,

Debreczen, Kossuth-u. 4. sz.

Eladó homokkerti szőlők.

1.) Egy remek fevkésű, jó karban levő, 2146 [ ] öl területén, rajta levő uri lakkal, parkirozott udvarral jó ivó vízzel.

2.) Egy szintén remek fevkésű jókarban lévő 3636 [ ] öl területű, igen jó termésű szőlővel beültetve, Jutányos árakban eladók.

Tulajdonos lakik:

Homokkert 165 sz. a.

Felvilágosítás

vagyon, család vagy magán személyről bárhol is lelkiismeretesen és bizalommal teljesít:

A. WOLFFSKY, Berlin

N. 37. tudakozó intézete.

o o o o o Alapítva 1884-ben. o o o o o

A közkedvelt

Royal pörköltkávé

Félegyházi János szégnél kapható.

Ajtó-utca 26. sz. alatt

2 csinos utcai lakás

minden órán kiadó.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy a

Löv Zsigmond és társa cég

cipő és divatáru

üzletét megvettem és az egész áru-raktárt a legolcsóbb árak mellett árusítom el.

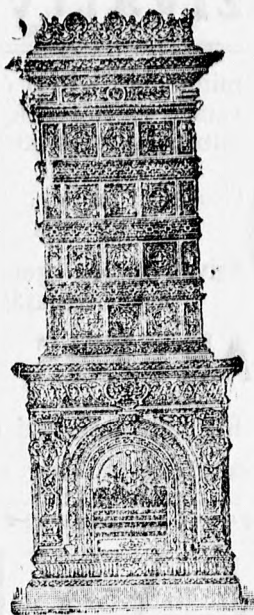
Berendezés eladó, a helyiség átadó.

Spiller Fülöp

Piac-utca 46 szám.

Gyermekeknek és felnőtteknek
a hasmenést gyorsan és biztosan megszünteti a
SZTRAKA-féle
tannin-esszenciát.
Egy drb. 40 fill.
Kapható minden gyógyszerárban.

Elősmert legjobb minőségű

Eperjesi cserép-kályhák

leszállított árak mellett,

továbbá:

Főzőedények, takarékkonyhák, épületvasalások, gazdasági eszközök, tetőlemezek, mérlegek, revolverek, töltények

nagyválasztékban

a legjutányosabb árban

kaphatók:

KOVACS GYULA vasúzetében

a „BIKA” szálloda mellett.

NOVAK FERENCZ

vésnök és zománczó

BÉCS, XVI., Koppstrasse 34.

a legtöbb egyesület és testület, szövetség és klubok szállítója.

Előnyös forrás jelvények, díszítések, érmek és ki-tüntetések tekintetében arany, ezüst és bronzból, kerékpárosok, evezősök, vitorlások, athléták, lövészek, tornászok, dalarok, vadászok, veteránok, tüzoltók, stb. számára.

Minták kívánatra bérmentve küldetnek mindenüvé.
Elsőrendű ajánlatok.

Egyenruházati-intézet

„A magyar testőrhöz.”

PETRUS KÁROLY

polgári és katonai szabó

BÉCS

XV., Hütteldorferstrasse 183.

a cs. és kir. lovassági, gyalogos és tüzér laktanyákkal szemben.

Arjegyzékek ingyen és bérmentve.

Egyenruhák cs. és kir. katonaság, állami tisztviselők, Veterán-egyletek, sport, vadász és kerékpár kosztümök, liberiák, stb.

JUTÁNYOS ÁRAK, KITŰNŐ KISZOLGÁLÁS.

Üzlet megnyitás.

Van szerencsénk a n. é. hölgyközönséget értesíteni, hogy **Debreczenben, Piacz-u. 7. sz. a. Vecsey Zoltán ur házában** **LOVASS és KOSÁRKA** törvényszékiileg bejegyzett czégünk alatt a mai kor fokozott igényeinek mindenben megfelelő

női divat áruházat nyitottunk.

Nagy választékban tartunk **Ruha, Bluz és di szszelymet, valódi Francia és Angol női ruhaszöveteket**, valamint a legújabb mintájú és szintartó **Crettonokat, zephyreket, flanellokat és barchetteket**. Remek **aplicatio himzések, gaze és zsinór díszek, csipke gallérok és betétek, francia derékfűzők mérték szerint is. Női fehérneműek, harisnyák, vászon, chiffon-félék, Damast és pamut asztalterítékek. Pamutok, bélés és szabó kellékek, nap- és esőernyők. Függyőny, ágy, asztalterítő és paplanban.**

Berendezésünknel különös tekintettel voltunk arra, hogy áruink finomsága s azoknak szolidan meghatározott áraival a n. é. közönség pártolására érdemesnek bizonyuljunk.

Tisztelettel: **Lovass és Kosárka.**

Costüm ruháknak a legutolsó divat szerinti készítését elvállaljuk.

A női szépség
elérésére, tökéletesítésére és
fenntartására legkitünőbb és
legbiztosabb a

FÖLDES-féle
MARGIT-KRÉM

mely vegytiszta, sem higanyt, sem olmot nem
tartalmaz, teljesen ártalmatlan, zsirmentes.

Törvényesen védve.

Ezen világhírű arczkenőcs pár
nap alatt eltávolít szeplőt,
májfoltot, pattanást, bőrkéreg
(Mitesser) és minden más bőrbajt.
Kisimítja a ráncokat,
redőket, himlőhelyeket és az
arcot fehérré és üdévé varáz-
solja!

Legkitünőbb óvszer a nap és szél
befolyása ellen.

Ára: kis tégely 1 kor. nagy tégely 2 kor. Margit
hőlgypor (3. féle színben) 1.20 k. Margit-
szappan 70 fl. Margit fogpép (Zahn-pasta) és
Margit-arcviz 1 kor.

A közönség megtévesztését czélzó után-
zatoktól óvakodjunk.

Postán utánvételt, vagy a pénz előzetes bekül-
dése után küldi a készítő:

Földes Kelemen, gyógyszerész Arad.

Kapható minden gyógyszerertárban, drogériában
illészer kereskedésben.

Főraktár Debreczenben:
Balázs Ö. Füleki L Kovács N.
Mihalovits, Murakózy, Rotsch-
nek V. E., Szilcz F., Tóth B.,
gyógyszerertárban. Jóna és Jóna
drogériájában.

**Minden külföldinél jobbak
és olcsóbbak!**

A
Debreczeni Vasöntőde
és
Géplakatoság
aranyéremmel kitüntetett
ék-szerkezetű, erőátvitteles
Borsajtói és
Szöllőzuzói!
Eladás egyedül a gyártelepen
Péterfia végén,
a Hadház-utczában.

Egyedül valódi angol
Thierry A. gyógyszerész-féle balzsam
Közegészségügyi hatóságilag megvizsgálva és véleményezve.
A palack felszerelése a kereskedelmi törvény védjegy oltalmába részesül.

Ezen balzsam úgy belsőleg, mint külsőleg használ és pe-
dig: 1. még eddig el nem ért hatásu gyógyszer a tüdő és mell
minden betegséginél, enyhíti a hurutot, csillapítja a kihányást,
eltávolítja a fájó köhögést és idült fájdalmakat is gyógyít. 2.
Kiválóan használ torokgyulladásnál, rekedtségnél és Minden
nyakbetegségekben stb. 3. Teljesen eltávolít minden lázt. 4. Meg-
lepően gyógyítja a gyomorgöresöket, kólikát és szaggatásokat. 5.
A könnyű székelést elősegíti és a vért valamint a vesét tisztítja
eltávolítja a lépkört, a buskomorságot, elősegíti az étvágyat és
emésztést. 6. Kitünően használ fogfájásoknál, odvas fogaknál
megszünteti a szájbüzt, minden fog- és szájbetegségeknel, eltá-
volítja a felbőfögést. 7. Kitünően használ külsőleg, mint esoda-
gyógyszer minden sebeknél, égéseknél, fagyott tagokra, megszü-
nteti a fejfájást, zugást, szaggatást, köszvényt, fülbajt stb.

Figyeljünk mindig pontosan a fenti zöld angyal védjegyre!

Hamisításoktól legjobban megóvhatjuk magunkat, ha *közvetlenül* a gyárból rendelünk eredeti
karton csomagokban. — Az osztrák-magyar birodalom bármely postaállomására küldve, 12 kis
vagy 6 duplaüveg ára 4 korona. Bosznia vagy Hercegovinába 4 korona 60 fillér. Megrendelések
csak a pénz előleges beküldése vagy részletfizetés mellett eszközölhetnek.

Miért szenved Ön! mikor a biztos gyógyulásra bármiféle és bármi régi sebeknél biztos kilá-
ása van és a csaknem mindig fájdalmas és veszélyes műtéteket sőt egyes tagok levágását is kikerülhet

Thierry A. gyógyszerész százlevelű rózsá-balzsamával
egyedül valódi —
mely rendkívül szívóerővel bír s a sebek gyógyításában, valamint a fájdalmak egyhítésében utó-
érhetetlen. A valódi százlevelű rózsá-balzsam használható:

A gyermekágyasnál mellbajánál, tejgyülemlésnél, mellkeményedésnél, orbáncz
mindennemű sérelmek láb- vagy csontsebesülések, sebek, genyedség, dagadt lá-
bak sőt csontszu ellen; ütes-, szurás-ló-, vágás és zuzódási sebek ellen. Használható
minden idegen részek, u. m. üveg-, faszálka, homok, szilánk és tüskék eltávolítá-
ására. Mindennemű daganat, kinövés, pokolvar, ujjaképződés, sőt rákbetegség
ellen, szemölcs, körömdaganat, hólyag- és feldörzsölt lábak gyógyítására. Minden-
nemű égési sebek, fagyott testrészek, betegeknel hosszas fekvés által támadt sebek,
nyakdaganat, vértorlódás, fülzugás és a gyermekeknel előforduló kisebesedések
ellen stb.; a szétküldés kizárólag az összeg előleges beküldése mellett eszközöl-
tetik. 2 tégely, csomagolás, szállítólevél és bérmentes megküldéssel 3 kor. és 50 fil.

Számos bizonyítvány áll rendelkezésre. Figyelmeztet ek mindenkit a hatástalan hamisítvá-
nyok megvételétől s kérem szigoruan arra ügyelni, hogy minden tégelyen a fenti védjegy és
czégnek „Thierry A. örangyal-gyógyszerertára Pregradában” beleégetve kell lenni. E két gyógyító ere-
jére nézve felülmulhatatlan szer sohase romlik meg, de sőt ellenkezőleg minél régiebbek, annál
értékesebbek és hatásosabbak, nem árt nekik se a hideg, se a meleg, azért bármely időszakban
használhatók. Csaknem mindig biztos sikerrel járnak, különösen mig az orvos megérkezik, ter-
mészetesen soha se szabad másféle hamisításokhoz vagy sokszorosan ajánlott hatástalan és ér-
téktelen pótszerekhez nyulni, melyekért csak haszontalanul dobjuk ki a pénzünket, de maradjunk
meg mindig e régi, kipróbált, olcsó megbízható s amellet teljesen ártalmatlan, világhírű szer
mellett, melyeket minden családnál előforduló eshetőségekre mindig készletben kellene tartani. A
hol a valódiság minden felsorolt jeleivel ellátva nem volna kapható, egyszerűen rendeljük köz-
vetlenül az alábbi czim alatt:

**Thierry Adolf LIMITED örangyal-gyógyszerertáratól, Pregrada, Rohitsch-
Sauerbrunn mellett.**

Központi raktár:
Budapesten Török J.; Zágrábban Mittelbach S.; és Bécsben Brady C. gyógyszerertárban.

Debrecen, nyomatott László József könyvnyomdájában.